

آمادگی کنکور

آرایه‌های ادبی

۱۱۰ تست آرایه

دکتر وسکری

مدیر دپارتمان ادبیات ماز

طراح آزمون های معتبر کشوری:

ماز ، قلمچی، نشان برتر ، مرآت...

۱- ترتیب ابیات به لحاظ داشتن آرایه‌های «مجاز، حسن تعلیل، حس آمیزی، استعاره و ایهام»، کدام است؟

- (الف) چو چشمه‌ی خضر از شعر من روان افزاست / عجب مدار که آن عین آب حیوان است
(ب) گل امید من آن روز رنگ می‌گیرد / که بشنوم ز لب لعل یار بوی شراب
(ج) مردم دریا نیندیشد ز طوفان زان سبب / مردم چشمم فرو برده است در آب
(د) سر پابوس تو دارم من و هیهات کجا / نه چنان پایه چنین بی‌سروپایی برسد
(ه) فشاند سنبل و چون گل ز غنچه رخ بنمود / کشید قامت و چون سرو در چمن بنشست

(۱) ب، ج، الف، ه، د (۲) ب، د، ه، ج، الف (۳) د، ج، ب، ه، الف (۴) د، ه، ب، الف، ج

۲- آرایه‌های مقابل کدام بیت، «هر دو» درست است؟

- (۱) بر آستان یارم برد آسمان غبارم / بالا گرفت کارم در منتهای پستی (پارادوکس، مجاز)
(۲) سکندروار در ظلمت بسی لب‌تشنه گردیدم / که جام باده شد سرچشمه‌ی آب بقای من (تلمیح، استعاره)
(۳) آن لب رنگین‌سخن بی‌خواست گویا می‌شود / غنچه چون افتاد بازیگوش خود وا می‌شود (حس آمیزی، تشخیص)
(۴) چون به چهره بفشانی چین زلف مشک‌افشان / کس به هیچ نستاند بار نافه‌ی چین را (جناس تام، حسن تعلیل)

۳- آرایه‌های بیت زیر کدامند؟

«بی‌برگی ما برگ نشاط است چمن را / شیرازه‌ی گلزار بود خار و خس ما»

- (۱) تشبیه، استعاره، پارادوکس، مجاز
(۲) استعاره، پارادوکس، مجاز، حسن تعلیل
(۳) تشبیه، تضاد، کنایه، اسلوب معادله
(۴) استعاره، حسن تعلیل، اسلوب معادله، مجاز

۴- آرایه‌های بیت زیر، کدامند؟

«شکرت شور جهانی و جهانی مشتاق / عالمی تشنه و عالم همه پر آب زلال»

- (۱) استعاره، ایهام، تضاد، مراعات نظیر
(۲) ایهام، مجاز، مراعات نظیر، تشبیه
(۳) تشبیه، ایهام تناسب، جناس تام، تضاد
(۴) استعاره، ایهام تناسب، مجاز، اغراق

۵- آرایه‌های «تشبیه، مجاز، حس آمیزی و اسلوب معادله» به ترتیب، در کدام ادبیات آمده است؟

- (الف) چون نباشد عید طفلان صحبت رنگین من؟ / می‌کند مجنون من دست نگارین سنگ را
(ب) از خیال یار دل شد کعبه‌ی حاجت مرا / نقش شیرین در نظرها ساخت شیرین سنگ را
(ج) غوطه در خون می‌دهد دل را فروغ داغ عشق / می‌کند خورشید عالمتاب رنگین سنگ را
(د) یک دل افسرده بی‌داغ از دم گرم نماند / در بهار از لاله گردد چهره رنگین سنگ را
(۱) ب، الف، د، ج (۲) ب، د، الف، ج (۳) ج، ب، د، الف (۴) د، الف، ب، ج

۶- آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات «هر دو» درست است؛ به جز:

- (۱) کمند زلف تو سر حلقه‌ی نجات من است / که رستم از همه تا صید این کمند شدم (پارادوکس - تشبیه)
(۲) صبح امید خنده‌ی شادی نمی‌کند / تا نا امید از همه دنیا نمی‌شوی (تشبیه - استعاره)
(۳) صبر من با لب شیرین تو ز اندازه گذشت / تنگ شد حوصله تنگ شکری پیدا نیست (ایهام - تلمیح)
(۴) قبول پرتو احسان ز آفتاب مکن / که ماه یک شبه را منتش دو تا کرده است (حسن تعلیل - استعاره)

۷- واژه‌ی «سر» در کدام بیت مجاز نیست؟

- (۱) کار با عشق فتاد، از سرم ای عقل برو / چه دهی و سوسه دیدم هنری نیست تو را
(۲) عذری بنه اول که تو درویشی و او را / در مملکت حسن سر تاجوری بود
(۳) مگر که بر دهم ورنه من ز سر نهم / امید وصل در این ره چو پای بنهادم
(۴) مشک با حلقه‌ی مویت سر سودا دارد / کج خیالی است مگر مشک ختا را سوداست

۸- در کدام بیت، بیشترین تشبیه وجود دارد؟

- ۱) چون تو خورشیدی نتابیده است در ایوان حُسن / ذره‌ای چون من نرقصیده است در میدان عشق
- ۲) شب فراق که داند که تا سحر چند است / مگر کسی که به زندان عشق در بند است
- ۳) سوزن فکرت شکست رشته‌ی طاقت گسیخت / بس که ز نو دوختم چاک گریبان دل
- ۴) آشفته سخن چون زلف جانان خوش تر / چون کار جهان بی‌سروسامان خوش تر

۹- ترتیب ابیات به لحاظ داشتن آرایه‌های «مجاز، تشبیه، استعاره، ایهام تناسب و تلمیح» در کدام گزینه درست است؟

- الف) می‌زند حلقه‌ی زلف تو در غارت جان / نتوان با سر زلف تو به جانی در بست
 - ب) گر بدین شیوه کند چشم تو مردم را مست / نتوان گفت که در دور تو هشیاری هست
 - ج) جان صوفی نشد از جام کدورت صافی / تا نشد در تن خم خانه چو دُردی به نشست
 - د) می به هشیار ده ای ساقی مجلس که مرا / نشئه‌ای هست هنوز از می باقی‌الست
 - ه) خوردم از دست تو جامی که جهان جرعه‌ی اوست / هر که زین دست خورد می برود زود ز دست
- ۱) ج، الف، د، ب، ه (۲) ج، ب، ه، الف، د (۳) ه، الف، ب، د، ج (۴) ه، ج، الف، ب، د

۱۰- آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات تماماً درست است؛ به جز:

- ۱) این عالم پرشور که آرام ندارد / از دامن صحرای تو یک موج سراب است (تشبیه، مجاز)
- ۲) از نرگس بیمار بود تازگی حسن / معموری آفاق ز دل‌های خراب است (تناقض، استعاره)
- ۳) در دل فکند شور جزا گریه‌ی تلخش / از آتش رخسار تو هر دل که کباب است (حسن آمیزی، ایهام تناسب)
- ۴) مجنون چه کند مست نگردد، که در این دشت / هر موج سرابی که بود موج شراب است (تلمیح، جناس)

۱۱- آرایه‌های بیت زیر، کدام‌اند؟

- «ساز هستی غیرآهنگ عدم چیزی نداشت / هر نوایی را که وا دیدم خموشی می‌سرود»
- ۱) استعاره، مجاز، ایهام، تضاد، حسن تعلیل
 - ۲) تشبیه، مجاز، پارادوکس، کنایه، حسن تعلیل
 - ۳) تشبیه، تضاد، ایهام، پارادوکس، حسن آمیزی
 - ۴) استعاره، اغراق، ایهام تناسب، جناس، حسن آمیزی

۱۲- کدام بیت، دارای «تلمیح، تضمین و حسن تعلیل» است؟

- ۱) نیازی نیست با شعرم تخلص خواجه خود فرمود / که چرخ، این سکه‌ی دولت به نام شهاریاران زد
- ۲) شهر ری خالی شد از مهر و محبت خواجه گفت / مهربانی کی سرآمد شهاریاران را چه شد
- ۳) نگین ملک سلیمان چراغ عرش خداست / گردش نه حلقه برانگشت اهرمن باشد
- ۴) لاله چون تاج فریدون بدرخشد کز کوه / پرچم کاوه‌ی نوروز پدیدار آمد

۱۳- ترتیب آرایه‌های «جناس، تشخیص، مجاز، تضاد» در کدام ابیات است؟

- الف) پیش رفتار تو پا برنگرفت از خجلت / سرو سرکش که به ناز از قد و قامت برخاست
 - ب) ای نسیم کوی معشوق این چه باد خرم است / تا کجا بودی که جانم تازه می‌گردد به بوی
 - ج) پی دیدن خرامش سر کوچه‌ها ستادم / پی جلوه‌ی جمالش در خانه‌ها نشستم
 - د) چگونه از خط حکم تو سر برگردانم / که من مطیعم و حکم تو پیش بنده مطاع
- ۱) الف، ب، د، ج (۲) ب، الف، ج، د (۳) ب، الف، د، ج (۴) د، ب، ج، الف

۱۴- آرایه های مقابل همه ی ابیات تماماً درست است؛ به جز:

- ۱) لاله دل در دم جان بخش سحر می بندد / غنچه جان پیشکش باد صبا می آرد (استعاره، اسلوب معادله)
- ۲) از آن دل بستگی دارد دل ما با سر زلفش / که هر تاری ز گیسویش رگی با جان ما دارد (حسن تعلیل، مراعات نظیر)
- ۳) به روز حشر چو بوی تو بشنود خواجه / ز خاک مست برون افتد و کفن بدرد (حسن آمیزی، مجاز)
- ۴) چنان کاندر پریشانی سرافرازی کند زلفش / توانایی چشم ساحرش در ناتوانی بود (تناقض، استعاره)

۱۵- آرایه های بیت زیر کدام اند؟

«چو غنچه بر سرم از کوی او گذشت نسیمی / که پرده بر دل خونین به بوی او بدریدم»

- ۱) تشبیه، مجاز، تلمیح، تضاد
- ۲) ایهام، تشبیه، جناس، کنایه
- ۳) کنایه، تشبیه، حسن آمیزی، مجاز
- ۴) مجاز، ایهام، مراعات نظیر، حسن آمیزی

۱۶- تعداد تشبیهات کدام بیت، بیش تر است؟

- ۱) ای بهستی رخ طوبی قد خورشید لقا / بشنو این بیت خوش از خسرو جاوید لقا
- ۲) از طاق ابروانت وز تار گیسوانت / هم خسته ی کمانیم همه بسته ی کمندیم
- ۳) تو مهر درخشنده و من ذره ی محتاج / تو خانه فروزنده و من خانه به دوشم
- ۴) گاهی از جلوه ی شیرین روشی مجنونم / گاهی از خنده ی شیرین منشی فرهادم

۱۷- ترتیب آرایه های «استعاره، تشبیه، پارادوکس و حسن تعلیل» در ابیات زیر کدام است؟

- الف) دلم به پیش تو می خواست جان فرستادن / ولی کبوتر جان را نبود قوت بال
 - ب) ز میوه گرچه در این بوستان سبکباریم / همان چون سرو به آزادگی گرفتاریم
 - ج) مگر ای زلف ز حال دلم آگه شده ای / که پراکنده و شوریده و سرگردانی
 - د) خواهم اندر پایش افتادن چو گوی / و ر به چوگانم زند هیچش مگوی
- ۱) الف، ب، د، ج ۲) الف، د، ب، ج ۳) ج، د، ب، الف ۴) د، ب، الف، ج

۱۸- بیت زیر «فائد» کدام آرایه های ادبی است؟

- «شود از مهر خموشی دل خامش گویا / جوش می در جگر خم ز سر بسته بود»
- ۱) ایهام، حسن آمیزی
 - ۲) استعاره، تناقض
 - ۳) تشبیه، مراعات نظیر
 - ۴) مجاز، اسلوب معادله

۱۹- آرایه های بیت زیر، کدام است؟

«جای خنده است سخن گفتن شیرین پیشت / که آب شیرین چو بخندی برود از شکرت»

- ۱) استعاره، مجاز، کنایه، تلمیح
- ۲) تشبیه، ایهام، مجاز، حسن تعلیل
- ۳) استعاره، ایهام تناسب، تلمیح، تناقض
- ۴) تشبیه، ایهام، استعاره، ایهام تناسب

۲۰- در کدام تشبیه وجه شبه ذکر نشده است؟

- ۱) چون مار زخم خورده دل افتد به پیچ و تاب / هر گه که یاد طره ی پیچان کند تو را
- ۲) چون رخ من شده است رنگ زمین / چون دم من شده است طبع زمان
- ۳) جهان چون نی هزاران ناله دارد / که یک نی دید از شکرستانی؟
- ۴) در وفای عشق تو مشهور خوبانم چو شمع / شب نشین کوی سربازان و زندانم چو شمع

۲۱- ترتیب ابیات زیر به لحاظ داشتن آرایه‌های «ایهام تناسب، استعاره، کنایه، حس آمیزی»، کدام است؟

- (الف) هفته‌ای می‌رود از عمر و به ده روز کشید / کز گلستان صفا بوی وفاپی ندید
(ب) گر من از خار بترسم نبرم دامن گل / کام در کام نهنگ است ببايد طلبید
(ج) آخر ای مطرب از این پرده‌ی عشاق بگرد / چند گویی که مرا پرده به چنگ تو درید
(د) هر چه زان تلخ‌تر اندر حق من خواهد گفت / گو بگو از لب شیرین که لطیف است و لذیذ
- (۱) الف، ب، ج، د (۲) ج، الف، ب، د (۳) ج، د، ب، الف (۴) د، الف، ب، ج

۲۲- آرایه‌های بیت زیر، در کدام گزینه تماماً درست آمده است؟

- «نیشکر با همه شیرینی اگر لب بگشایی / پیش نطق شکرینت چو نی انگشت بخاید»
- (۱) استعاره، حس آمیزی، مجاز، حسن تعلیل
(۲) استعاره، حس آمیزی، نغمه‌ی حروف، کنایه
(۳) تشبیه، مجاز، حسن تعلیل، ایهام تناسب
(۴) تشبیه، ایهام، نغمه‌ی حروف، مراعات نظیر

۲۳- در کدام ابیات، تشبیه و استعاره هر دو به کار رفته است؟

- (الف) شب وصال تو چون باد بی‌وصال بود / غم فراق تو گویی هزار سال بود
(ب) روح ز تو خوب‌تر به خواب نبیند / چشم فلک چون تو آفتاب نبیند
(ج) پیوند روح می‌کند این باد مشک بیز / هنگام نوبت سحر است ای ندیم خیز
(د) جان‌ها ز دام زلف چون بر خاک می‌فشاند / بر آن غریب ما چه گذشت ای صبا بگو
- (۱) الف - ب (۲) الف - ج (۳) ب - د (۴) ج - د

۲۴- ترتیب آرایه‌های «ایهام، پارادوکس، مجاز، تلمیح» در کدام گزینه، درست آمده است؟

- (الف) چون شدم کشته‌ی پیکان خدنگ غم عشق / بر دلم چند زنی ناوک دلدوز امشب
(ب) هر چه نتوان یافت در ظلمت ز آب زندگی / من همان در تیره شب می‌یابم از جام شراب
(ج) از دیده بیفتاده سرشکم که به شوخی / بر گوشه‌ی چشم آمد و بر جای تو بنشست
(د) خواجه چو نام عاشقان ننگ است پیش اهل دل / گر نیک‌نامی بایدت در باز نام و ننگ را
- (۱) ج، د، الف، ب (۲) الف، ب، د، ج (۳) ج، د، ب، الف (۴) الف، ج، د، ب

۲۵- آرایه‌های بیت زیر، کدام است؟

- «در مجلس دهر، ساز مستی پست است / نه چنگ به قانون و نه دف بر دست است»
- (۱) استعاره، مجاز، ایهام، حسن تعلیل
(۲) تشبیه، استعاره، ایهام، کنایه
(۳) استعاره، مجاز، کنایه، حسن تعلیل
(۴) تشبیه، جناس، ایهام تناسب، کنایه

۲۶- آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات، «کاملاً» درست است، به جز:

- (۱) به می‌پرستی از آن نقش خود زدم بر آب / که تا خراب کنم نقش خود پرستیدن (ایهام، کنایه)
(۲) گفتم ای جان جهان دفتر گل عیبی نیست / که شود فصل بهار از می ناب آلوده (تشبیه، جناس)
(۳) یاقوت جان فزایش از آب لطف زاده / شمشاد خوش خرامش در ناز پروریده (استعاره، واج‌آرایی)
(۴) مژگان تو تا تیغ جهانگیر برآورد / بس کشته‌ی دل زنده که بر یک‌دیگر افتاد (اغراق، استعاره)

۲۷- آرایه‌های «ایهام، اسلوب معادله، حس آمیزی و تشبیه» به ترتیب، در کدام ابیات، یافت می‌شود؟

- (الف) زمانه از ورق گل مثال روی تو بست / ولی ز شرم تو در غنچه کرد پنهانش
(ب) شمع من در هر که آتش می‌زند پروانه‌وار / رنگ عشق تازه‌ای می‌ریزد از خاکسترش
(ج) عالمی را کشت و دست و تیغ او رنگین نشد / تیزی شمشیر پاک از خون کند شمشیر را
(د) من گرفتم که قمار از همه عالم بردی / دست آخر همه را باخته می‌باید رفت
- (۱) الف، ج، ب، د (۲) ب، ج، د، الف (۳) ج، د، الف، ب (۴) د، ج، ب، الف

۲۸- آرایه های بیت زیر، در کدام گزینه «تماماً» درست آمده است؟

«تو را که موی میان هم وجود و هم عدم است / دو زلف افعی ضحاک و چهره جام جم است»

- (۱) تلمیح، جناس، استعاره، مجاز
(۲) تشبیه، پارادوکس، جناس، ایهام
(۳) مجاز، تلمیح، تشبیه، ایهام
(۴) تشبیه، پارادوکس، تلمیح، جناس

۲۹- کدام بیت، فاقد «استعاره» است؟

- (۱) جور است که در جام فشاند به جز می / حیف است که بر خاک نشانند به جز تاک
(۲) خاک سر راحت شدم ای لعبت چالاک / برخیز پی جلوه که برداریم از خاک
(۳) با چشم تو آسوده ام از فتنه ایام / با خوی تو خوش فارغم از تندی افلاک
(۴) از عکس رخت دامن آفاق، گلستان / وز یاد لبث خاطر عشاق، طربناک

۳۰- آرایه های بیت زیر، کدام است؟

«مهر آن مهر، فروغی، نپذیرد نقصان / نور خورشید فروزنده نگرود کم و بیش»

- (۱) جناس، ایهام، کنایه، حسن تعلیل
(۲) استعاره، تشبیه، اسلوب معادله، مجاز
(۳) جناس تام، استعاره، تضاد، حسن تعلیل
(۴) جناس تام، ایهام تناسب، اسلوب معادله، استعاره

۳۱- آرایه های «استعاره، تشبیه، اغراق، مجاز، کنایه» تماماً در کدام بیت، آمده است؟

- (۱) نو عروسان چمن را که جهان آریند / با گل روی تو بازار لطافت بشکست
(۲) در موی میانت سخنی نیست که خود نیست / لیکن سخن ار هست در آن پسته دهان است
(۳) صبر چون پروانه باید کردنت بر داغ عشق / ای که صبحت با یکی داری نه در مقدار خویش
(۴) خواهی که برنخیزدت از دیده رود خون / دل در وفای صحبت رود کسان میند

۳۲- در کدام بیت «تشبیه و استعاره» هر دو، وجود دارد؟

- (۱) پشت هر شادی غمی بنهفته بنگر که آسمان / ابر گریان دارد و خورشید خندان نیز هم
(۲) از زبان سوسن آزاده ام آمد به گوش / کاندر این دیر کهن کار سبکباران خوش است
(۳) به تولای تو در آتش محنت چو خلیل / گویا در چمن لاله و ریحان بودم
(۴) شکر بر خویشتن خندد گر آن ماه / به شکر خنده بگشاید دهان را

۳۳- آرایه های «استعاره، تشبیه، واج آرای، کنایه و ایهام» به ترتیب، در کدام ابیات، آمده است؟

- (الف) ای عاقل اگر پای به سنگیت بر آید / فرهاد بدانی که چرا سنگ بریده است
(ب) رحمت نکند بر دل بیچاره ی فرهاد / آن کس که سخن گفتن شیرین نشنیده است
(ج) از دست کمان مهره ی ابروی تو در شهر / دل نیست که در بر چو کبوتر نتپیده است
(د) در وهم نیاید که چه مطبوع درختی / پیداست که هرگز کس از این میوه نچیده است
(ه) آن کیست که پیرامون خورشید جمالش / از مشک سیه دایره ی نیمه کشیده است

- (۱) د، ج، ه، ب، الف (۲) الف، د، ه، ج، ب (۳) د، الف، ج، ه، ب (۴) ه، د، ج، الف، ب

۳۴- آرایه های بیت زیر، در کدام گزینه «تماماً» درست آمده است؟

«بر روی چون مه ار چه بتابی کمند زلف / باری به هیچ روی ز من روی برمتاب»

- (۱) مجاز - تشبیه - جناس - تشخیص
(۲) تشبیه - ایهام - جناس تام - کنایه
(۳) استعاره - ایهام - جناس تام - مجاز
(۴) ایهام تناسب - استعاره - تناسب - واج آرای

۳۵- در همه ی ابیات، تعداد تشبیه ها، یکسان است، به جز:

- (۱) سرو رفتاری صنوبر قامتی / ماه رخساری ملایک منظری
- (۲) مرا دلی است گرفتار عشق دلداری / سمن بری، صنمی، گلرخی، جفاکاری
- (۳) همای فری طاووس حسنی و طوطی نطق / به گاه جلوه گری چون تذرو رفتاری
- (۴) بنفشه زلفی نسرین بری سمن بویی / که ماه را برحسنش نماند بازاری

۳۶- آرایه های «واج آرایه، ایهام تناسب، استعاره و پارادوکس» به ترتیب، در کدام ابیات، آمده است؟

- (الف) شوخی نرگس نگر که پیش تو بشکفت / چشم دریده ادب نگاه ندارد
 - (ب) این قصه عجب شنو از بخت واژگون / ما را بکشت یار به انفاس عیسوی
 - (ج) جام مینایی می سدّ ره تنگ دلی است / منه از دست که سیل غمت از جا ببرد
 - (د) نقاب گل کشید و زلف سنبل / گره بند قبای غنچه وا کرد
- (۱) الف، ج، د، ب (۲) ب، الف، د، ج (۳) ج، الف، د، ب (۴) د، الف، ب، ج

۳۷- در کدام بیت، یکی از آرایه های مقابل آن نادرست ذکر شده است؟

- (۱) چون قد سرو خرام تو بگویم سخنی / در چمن سرو به بالای تو می ماند راست (مجاز، ایهام)
- (۲) عنبر زلف تو بر کافور می بندد نقاب / سنبل خط تو بر یاقوت می آرد برات (تشبیه، استعاره)
- (۳) پیر چون زنده دل افتد، ز جوان کم تر نیست / می برد زنگ ز دل صبح به گیسوی سفید (اسلوب معادله، ایهام تناسب)
- (۴) خامی چو من بین سوخته و آتش ز جان افروخته / گر پخته ای، خامی مکن و آن پخته در ده خام را (تضاد، پارادوکس)

۳۸- آرایه های بیت زیر، کدام است؟

- «قضای لازم است آنرا که بر خورشید عشق آرد / که هم چون ذره در مهرش گرفتار هوا ماند»
- (۱) تشبیه، ایهام، مجاز
 - (۲) تشبیه، استعاره، ایهام تناسب
 - (۳) استعاره، کنایه، مجاز
 - (۴) استعاره، ایهام تناسب، جناس

۳۹- آرایه های بیت زیر، کدام اند؟

- «ای ز مژگان تو در چشم گلستان خاها / گل ز سودای رخت افتاده در بازارها»
- (۱) تشبیه، پارادوکس، مراعات نظیر، تضاد
 - (۲) تشبیه، ایهام تناسب، کنایه، تشخیص
 - (۳) ایهام تناسب، اسلوب معادله، تشخیص، کنایه
 - (۴) ایهام، تضاد، اسلوب معادله، مراعات نظیر

۴۰- آرایه های «اسلوب معادله، کنایه، ایهام تناسب، حس آمیزی و حسن تعلیل» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- الف- آه از این قوم سیه دل که گران می دانند / به زر قلب، وصال مه کنعانی را
 - ب- از آن دندان ز پیران گردش افلاک می گیرد / که از غفلت نیندازی به پیری لب گزیدن را
 - ج- جان محال است که در جسم بود فارغ بال / خواب، آشفته بود مردم زندانی را
 - د- دل آگاه ز تحریک هوا آسوده است / نیست از باد، خطر تخت سلیمانی را
 - ه- در این ماتم سرا تا یک نفس چون صبح مهمانی / به شکرخنده شیرین دار کام تلخ کامان را
- (۱) ج، الف، د، ه، ب (۲) ج، د، ه، الف، ب (۳) د، الف، ج، ه، ب (۴) د، ب، الف، ج، ه

۴۱- آرایه های مقابل کدام بیت، تماماً درست است؟

- ۱) زلف کافر به رخس راهنمون شد ما را / از ره کفر به سر منزل ایمان شده ایم (پارادوکس - حس آمیزی)
- ۲) صد صوفی صافی به یکی جرعه کند مست / هر باده که در جام ز مینای تو باشد (اغراق - تشبیه)
- ۳) جز حرف پوچ قسمت زاهد ز عشق نیست / کف باشد از محیط نصیب کناره ها (اسلوب معادله - تضاد)
- ۴) در عین گوشه گیری بودم چو چشم مست / و اکنون شدم به مستان چون ابروی تو مایل (ایهام تناسب - تشبیه)

۴۲- ترتیب ابیات زیر به لحاظ داشتن آرایه های مجاز، تشبیه، تناقض و جناس، کدام است؟

- الف- گر دست دهد دولت آنم که سر خویش / در پای سمند تو کنم نعل بهایی
 - ب- من خود به چه ارزم که تمنای تو ورزم / در حضرت سلطان که برد نام گدایی؟
 - ج- بیداد تو عدل است و جفای تو کرامت / دشنام تو خوش تر که ز بیگانه دعایی
 - د- شاید که به خون بر سر خاکم بنویسند / این بود که با دوست به سر برد وفایی
- ۱) ج، الف، ب، د ۲) ج، د، الف، ب ۳) د، الف، ج، ب ۴) د، ب، الف، ج

۴۳- کدام بیت، دارای آرایه ی «تلمیح» است و بیشترین تشبیه را دارد؟

- ۱) نگاه دار گرت چون عقیق آبی هست / که خضر بادیه ی عشق، آتشین جگر است
- ۲) غنچه چون عیسی به گفتار آمده است از مهد شاخ / گل چو مریم مهر خاموشی به لب بنهاده است
- ۳) چون زلیخا مشربان ما را تلاش قرب نیست / دیده ی یعقوب ما را بوی پیراهن بس است
- ۴) به جوی شیر چو فرهاد تیشه فرسودن / یکی ز جمله ی بازیچه های طفلانه است

۴۴- آرایه های مقابل کدام بیت، هر دو درست است؟

- ۱) ای پسته تو خنده زده بر حدیث قند / مشتاقم از برای خدا یک شکر بخند (تشبیه، استعاره)
- ۲) بوی بهبود ز اوضاع جهان می شنوم / شادی آورد گل و باد صبا شاد آمد (حس آمیزی، جناس تام)
- ۳) از کیمیای مهر تو زر گشت روی من / آری به یمن لطف شما خاک زر شود (ایهام تناسب، پارادوکس)
- ۴) صد جوی آب بسته ام از دیده بر کنار / بر بوی تخم مهر که در دل بکارمت (حس تعلیل، اغراق)

۴۵- همه ی آرایه های کدام گزینه، در بیت زیر وجود دارد؟

- «ترش بنشین و تیزی کن که ما را تلخ نماید / چه می گویی چنین شیرین که شوری در من افکندی»
- ۱) ایهام، تلمیح، تضاد
 - ۲) ایهام تناسب، اغراق، حسن تعلیل
 - ۳) تضاد، تلمیح، حس آمیزی
 - ۴) کنایه، حس آمیزی، ایهام تناسب

۴۶- آرایه های «تشبیه، اسلوب معادله، ایهام، استعاره و اغراق» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- الف) چه ناله ها که رسید از دلم به خرمن ماه / چو یاد عارض آن ماه خرگهی آورد
- ب) بهره ی خواجه ز اسباب به جز محنت نیست / عرق از بار گران قسمت حمال شود
- ج) بر گرفتاری دل خنده زنان می گذرم / هم چو دیوانه که از پیش دبستان گذرد
- د) دل هم چو سنگت ای دوست به آب چشم سعدی / عجب است اگر بگردد که بگردد آسیابی
- ه) گفتم آتش در زخم آفاق را / گفت: سعدی درنگیرد با منت

- ۱) ج، ب، ه، الف، د ۲) ج، ب، الف، ه، د ۳) د، ب، الف، ه، ج ۴) د، الف، ب، ج، ه

۴۷- آرایه های مقابل کدام بیت، «تماماً» درست است؟

- (۱) در چنگ آرزویت سوزم چو عود و سازم / چون چنگم از بسازی، چون عودم از بسوزی (ایهام تناسب، حسن تعلیل)
(۲) تا در غمت گریان شدم هم شاد و هم خندان شدم / این گریه‌ی مستانه شد سرمایه‌ی خندیدنم (پارادوکس، حس آمیزی)

- (۳) کی به اقیانوس وصلت دست می‌یابم که هست / طالع طوفانی از هجران طولانی تو (جناس، تضاد)
(۴) چشمه‌ی حیوان به تاریکی در است / لؤلؤ اندر بحر و گنج اندر خراب (تلمیح، استعاره)

۴۸- آرایه های «اغراق، تضاد، تشبیه و ایهام» به ترتیب، در کدام بیت آمده است؟

- (الف) نسخه‌ی قانون عشقت باید ای بیمار نفس / تا شفا بخشد دوا با درد نادانی تو
(ب) ای به جام لاله شب‌نم راح ریحانی تو / سرو و گل مستند و ساقی ابر نیسانی تو
(ج) چون شفق رنگین کند محراب سیمین افق / روز و شب محوند در سیمای روحانی تو
(د) سود از این بهتر چه می‌خواهی که سودا می‌کنند / جنت باقی به این بیغوله‌ی فانی تو
- (۱) ج، د، ب، الف (۲) ج، ب، الف، د (۳) الف، ج، د، ب (۴) الف، د، ج، ب

۴۹- بیت زیر، دارای کدام آرایه‌هاست؟

- «ناله‌ی زیر و زار من، زارتر است هر زمان / بس که به هجر می‌دهد عشق تو گوش مال من»
- (۱) استعاره، مجاز، جناس، ایهام
(۲) کنایه، مجاز، تشبیه، حسن تعلیل
(۳) کنایه، تشبیه، حسن تعلیل، واج آرایی
(۴) استعاره، کنایه، جناس، واج آرایی

۵۰- در همه‌ی ابیات، آرایه‌های ایهام و کنایه، هر دو، وجود دارند، به جز:

- (۱) من به بوی توام ای دوست هواخواه بهار / کز نسیمش به دماغم همه بوی تو رسد
(۲) ز حسرت لب شیرین هنوز می‌بینم / که لاله می‌دمد از خون دیده‌ی فرهاد
(۳) من همان روز ز فرهاد طمع ببریدم / که عنان دل شیدا به کف شیرین داد
(۴) خیال شهبازی پخت و ناگه شد دل مسکین / خداوندا نگه دارش که بر قلب سواران زد

۵۱- آرایه های مقابل کدام بیت «تماماً» درست است؟

- (۱) سر منزل فراغت نتوان ز دست دادن / ای ساربان فروکش کاین ره کران ندارد (کنایه، استعاره)
(۲) با هیچ کس نشانی زان دلستان ندیدم / یا من خبر ندارم یا او نشان ندارد (جناس، استعاره)
(۳) هر شب‌نمی در این ره صد بحر آتشین است / دردا که این معما شرح و بیان ندارد (اغراق، اسلوب معادله)
(۴) چنگ خمیده قامت می‌خواندت به عشرت / بشنو که پند پیران هیچت زیان ندارد (حس آمیزی، تشخیص)

۵۲- ترتیب توالی ابیات، به لحاظ داشتن آرایه‌های: «استعاره، کنایه، حس آمیزی، جناس و تناقض»، کدام است؟

- الف- ز کویش نسیم صبا بوی برد / به بویش دلم پی بدان کوی برد
ب- غریب نیست ز من گر غریب شهر خودم / که کرد عشق تو بیگانه آشنایان را
ج- با باد بوده هم‌ره بوی تو در سحرگه / گل‌ها شنیده بویت خود را به باد داده
د- تا ابد بوی محبت به مشامش نرسد / هر که خاک در میخانه به رخساره نرفت
ه- خواهی نکند خطش از دایره بیرونش / هر حکم که فرماید سر بر خط فرمان باش
- (۱) الف، ه، ج، ب، د (۲) د، الف، ه، ج، ب (۳) د، ه، ج، الف، ب (۴) ه، ج، ب، الف، د

۵۳- در همه ی ابیات زیر، متناقض نما (پارادوکس) وجود دارد، به جز:

- (۱) ز بندگی شما صد هزارم آزادی است / که سلطنت کند آن کاو بود گدای شما
- (۲) به روز افغانی و شب یا ربی داشت / به یمن عشق خوش روز و شبی داشت
- (۳) خامشی از کرده های بد به فریادم رسید / بی زبانی ها زبان عذرخواهی شد مرا
- (۴) دعوی هستی در این میدان دلیل نیستی است / هر که فانی می شود موجود می دانیم ما

۵۴- آرایه های: «حس آمیزی، تلمیح، کنایه و جناس تام» به ترتیب، در کدام ابیات وجود دارد؟

- الف- گر چه صد بار غمت خاک مرا داد به باد / نیست بر خاطر من از تو غباری باری
 - ب- چشمت به خواب چشم مرا خواب می برد / زلفت به تاب جان مرا تاب می برد
 - ج- از سر یک دانه گندم در نمی آری گذشت / وز بر نزهت دل باغ رضوان بایدت
 - د- چنان بر صورت شیرین این دیوانه مفتونم / که در خاطر نمی گنجد خیال ملک پرویزم
- (۱) الف، ج، ب، د (۲) الف، د، ب، ج (۳) د، ج، الف، ب (۴) د، ب، الف، ج

۵۵- در کدام بیت، هر دو آرایه ی «تشبیه و استعاره» وجود دارد؟

- (۱) صد باد صبا این جا با سلسله می رقصند / این است حریف ای دل تا باد نیمایی
- (۲) اگر چه مهر بریدی و عهد بشکستی / هنوز بر سر پیمان و عهد و سوگندم
- (۳) پیش رویت دگران صورت بر دیوارند / نه چنین صورت و معنی که تو داری، دارند
- (۴) ما چو دادیم دل و دیده به طوفان بلا / گو بیا سیل غم این خانه ز بنیاد ببر

۵۶- آرایه های بیت زیر کدامند؟

- «لب ببستم ز سخن ای گل خندان که مباد / مردمان بوی تو یابند ز رنگ سخنم»
- (۱) ایهام، حسن تعلیل، کنایه
 - (۲) استعاره، حس آمیزی، کنایه
 - (۳) استعاره، ایهام تناسب، تشبیه
 - (۴) ایهام، تشبیه، حس آمیزی

۵۷- آرایه های موجود در بیت زیر، کدام است؟

- «در حقیقت تنگ دستی مایه ی دیوانگی است / در چمن بید از غم بی حاصلی مجنون شود»
- (۱) تشبیه - تضاد - کنایه
 - (۲) حسن تعلیل - ایهام تناسب - اسلوب معادله
 - (۳) کنایه - حسن تعلیل - تلمیح
 - (۴) جناس - اسلوب معادله - تلمیح

۵۸- آرایه های «حسن تعلیل، ایهام تناسب، استعاره، تشبیه و اسلوب معادله» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- الف) احرام چه بندیم چو آن قبله نه اینجاست / در سعی چه کوشیم که از مروه صفا رفت
 - ب) خبر چشم تر من که رسانید به ابر؟ / که به تعجیل تمام از سر دریا برخاست
 - ج) تن خاکی هدف ناوک دل دوز قضاست / خبر از خویش نداری که کجایی در خواب
 - د) مشت آبی می کند خواب گران را تارومار / قطره ی اشکی پی ویرانی عالم بس است
 - ه) دامن فرصت، دل بی تاب نتواند گرفت / مشت خاکی پیش این سیلاب نتواند گرفت
- (۱) ب، الف، ه، ج، د (۲) ب، ه، ج، د، الف (۳) الف، ب، ج، ه، د (۴) الف، ج، ب، د، ه

۵۹- بیت زیر، فاقد کدام آرایه هاست؟

- «با شکوه کوه فضلست ابر گریان بر جبال / با وجود جود دستت برق خندان بر سحاب»
- (۱) تشبیه، تضاد
 - (۲) استعاره، جناس
 - (۳) ایهام، حس آمیزی
 - (۴) تشخیص، مراعات نظیر

۶۰- آرایه‌های کدام گزینه در بیت زیر موجود نیست؟

«چو آب آشفته جان بر کف دوانم تا کجا سروی / به قد و قامتت بینم روان در پای او ریزم»
(۱) استعاره، مراعات نظیر (۲) ایهام تناسب، مجاز (۳) تشبیه، تشخیص (۴) کنایه، جناس

۶۱- در عبارت زیر، واژه‌های کدام گزینه، طرفین سجع نیستند؟

«در همان بحبوحه‌ی بخور بخور که منظره‌ی فنا و زوال غار خدا بیامرز، مرا به یاد بی‌ثباتی فلک بوقلمون و شقاوت مردم دون و مکر و فریب جهان پتیاره و وقاحت این مصطفای بدقواره انداخته بود باز صدای تلفن بلند شد. بیرون جستم و فوراً برگشتم.»

(۱) جستم، برگشتم (۲) پتیاره، بدقواره (۳) بوقلمون، دون (۴) فنا، خدا

۶۲- ترتیب ابیات زیر از لحاظ داشتن آرایه‌های (تشبیه - ایهام تناسب - اسلوب معادله - مجاز) کدام است؟

الف- گر نخواهد داد من امروز داد آن شاه حُسن / دامنش فردا به نزد دادگر خواهم گرفت
ب- ما که بستیم به دل نقش قد موزونش / گو مؤذن ز پی بستن قامت باشد.
ج- شکوفه شور فکنده است در گلستان‌ها / شده است خوان زمین گم در این نمکدان‌ها
د- دل چو شد غافل ز حق فرمان‌پذیر تن است / می‌برد هر جا که خواهد اسب، خواب‌آلوده را
(۱) ج - ب - الف - د (۲) ج - ب - د - الف (۳) ب - ج - د - الف (۴) ب - ج - الف - د

۶۳- آرایه‌های «تشبیه، استعاره، حسن تعلیل، ایهام و اغراق» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

الف) ز سوز شوق دلم شد کباب، دور از یار / مدام خون جگر می‌خورم ز خوان فراق
ب) یا رب به وقت گل گنه بنده عفو کن / وین ماجرا به سرو لب جویبار بخش
ج) بس که حرف حق کسی در دهر نتواند شنید / گیرد اول در اذان گفتن مؤذن گوش را
د) ز تاب آتش سودای عشقش / بسان دیگ دائم می‌زند جوش
ه) از آب دیده صد ره طوفان نوح دیدم / وز لوح سینه نقشت هر گز نگشت زایل
(۱) د، ج، ب، ه، الف (۲) د، ب، ج، الف، ه (۳) ه، ب، الف، ج، د (۴) ب، ج، الف، د، ه

۶۴- کدام آرایه‌ها «تماماً» در بیت زیر وجود دارد؟

«ماه و پروین از خجالت رخ فرو پوشد اگر / آفتاب آسا کند در شب تجلی روی تو»

(۱) مجاز - کنایه - تشبیه - استعاره (۲) استعاره - تلمیح - حسن تعلیل - تشبیه
(۳) مجاز - اسلوب معادله - تضاد - کنایه (۴) تشخیص - حسن تعلیل - جناس - متناقض‌نما

۶۵- آرایه‌ی مقابل کدام بیت، نادرست است؟

(۱) به لطف اگر بخوری خون من روا باشد / به قهرم از نظر خویشتن مران ای دوست (حسن تعلیل)
(۲) تو که زاهدی به پرهیز تو که عابدی سحرخیز / سر من مدام مست و شب من سحر ندارد (کنایه)
(۳) بوی جان از لب خندان قدح می‌شوم / بشنو ای خواجه اگر زان که مشامی داری (استعاره)
(۴) چون مست می‌شوید ز شرب مدام دوست / مستی بنده هم به دعا آرزو کنید (ایهام)

۶۶- آرایه های روبه روی همه ی ابیات کاملاً درست است، بجز:

- (۱) مسافر عجب است این گل رسیده که او
چو بزرگ سفره بسازد ره سفر گیرد
(تشبیه - کنایه)
- (۲) کوه جام لاله گیرد ابر لؤلؤ گسترده
باغ چون مینو نماید راغ چون مینا شود
(استعاره - جناس)
- (۳) تو داری طاق ابرویی که جفتش نیست در عالم
تویی آن کس که در عالم به جفت ابروان طاقی
(ایهام - جناس تام)
- (۴) باد نرروز از کجا این بوی جان می آورد
جان من بی پا به کوی دلستان می آورد
(حس آمیزی - تشخیص)

۶۷- ترتیب توالی ابیات زیر از جهت داشتن آرایه های (حس آمیزی، حسن تعلیل، اسلوب معادله، تناقض)، کدام است؟

- (الف) ابر از آن پیداست شود کز رشک خورشید رخت
آستین بر رخ نهد با دامن تر آفتاب
- (ب) برای رسیدن چه راهی بریدم
در آغاز رفتن به پایان رسیدم
- (ج) دل به دست آن نگار شوخ و شنگ افتاده است
طفل بازیگوش را آتش به چنگ افتاده است
- (د) گرچه جز تلخی از ایام ندید
هر چه خواهی سخنش شیرین است
- (۱) الف، ج، ب، د (۲) الف، ب، ج (۳) د، ج، الف، ب (۴) د، الف، ج، ب

۶۸- در منظومه ی زیر چند تشخیص وجود دارد؟

من صدای قدم خواهش را می شنوم
و صدای پای قانونی خون را در رگ،
تپش قلب شب آدینه،
شیهه ی پاک حقیقت از دور،
و صدای کفش ایمان در کوچه ی شوق،
و صدای باران روی پلک تر عشق،
روی موسیقی غمناک بلوغ»

- (۱) چهار (۲) پنج (۳) شش (۴) هفت

۶۹- کدام بیت فاقد آرایه ی «تلمیح» و دارای دو استعاره است؟

- (۱) عشق کو تا گرم سازد این دل رنجور
در حریم سینه افروزد چراغ طور را
- (۲) فریب خال گندمگون او خوردم ندانستم
که خواهد ساختن این نقطه بی پرگار عاشق را
- (۳) نیست ممکن، نکند صحبت نیکان تأثیر
گل به خورشید رسانید سر شبینم را
- (۴) پا منه بیرون ز حد خویش تا بینا شوی
نیست حاجت با عصا در خانه ی خود کور را

۷۰- «کنایه» در کدام بیت کم تر یافت می شود؟

- (۱) سبک سری که زند پیش بحر لاف وجود
اگر به باد دهد سر به جاست هم چو حباب
- (۲) هر که سجاده ی خود بر سر آب اندازد
هم چو کف در نظر همّت مردان پوچ است
- (۳) دهر سپید دست سیه کاسه ای است صعب
منگر به خوش زبانی این ترش میزبان
- (۴) فلک با تنگ چشمان گوشه ی چشم دگر دارد
که چون فرزند کور آید شود چشم گدا روشن

۷۱- آرایه های مقابل همه ی ابیات به استثنای بیت تماماً درست است.

- (۱) اگر این داغ جگر سوز که بر جان من است
بسر دل کوه نهی، سنگ به آواز آید
(اغراق، تشبیه)
- (۲) لباس مرگ بر اندام عالمی زیباست
چه شد که کوه و زشت این قبا به قامت ماست
(مجاز، استعاره)
- (۳) دلها برای اوست که اندر تپیدن است
دریا ز شور اوست که اندر تلاطم است
(حسن تعلیل، موازنه)
- (۴) گفتار من باد آیدش، خون ریختن داد آیدش
گر رنج من یاد آیدش عهد من آسان نشکند
(جناس - متناقض نما)

۷۲- ترتیب توالی ابیات زیر از جهت داشتن آرایه های (تلمیح - کنایه - اسلوب معادله - ایهام) در کدام گزینه درست است؟

- (الف) خونابه اش گلاب فشاند به پیرهن / زخم کسی که از گل روی تو بو بزد
(ب) حریص چشم طمع دارد از کریم و لئیم / مگس به خون شه و کاسه ی گدا افتد
(ج) در عهد تو هر چه من وفا کردم / پاداش وفای من جفا کردی
(د) هر که لب های تو را چشمه ی حیوان شمرد / بی نصیب است هنوز از صفت انسانی
- (۱) الف - ب - ج - د (۲) الف - ب - د - ج (۳) د - الف - ب - ج (۴) د - ج - ب - الف

۷۳- در کدام بیت، وجه شبه، محذوف است؟

- (۱) ز شرم چهره ی چون آفتاب اندر صبح
(۲) ناتوان بودم به بوی شب نیم شب برخاستم
(۳) مقام کعبه ی وصل تو دور افتاده است از ما
(۴) آتشین داری زبان زان دل سیاهی چون چراغ

۷۴- آرایه ی روبه روی کدام بیت، درست است؟

- (۱) از چوب خشک میوه و در نی شکر نهاد
(۲) درین گرداب بی پایان منه بار شکم بر دل
(۳) نازها کردی و از عجز کشیدم نازت
(۴) دست حسنت پنجه ی خورشید تابان می برد

- وز قـطره دانـه ای دُرر شـاهـوار کـرد (اغراق)
که کشتی روز طوفان غرقه از بار شکم گردد (تلمیح)
عـجـزها کـردم و از عـجـب نـدادی دادم (جناس)
ترک چشمت تاخت بر ملک سلیمان می برد (حسن تعلیل)

۷۵- ترتیب توالی ابیات، به لحاظ داشتن آرایه های: (ایهام تناسب، حسن تعلیل، کنایه، اسلوب معادله و تناقض)، کدام است؟

- (الف) از آن به خاک درت مست می سپارم جان
(ب) خفته ی بیدار گیر، گرچه ندیدی بین
(ج) صد هزاران بلبل خوشگوست در باغ وجود
(د) مه از اثر مهر رخت یافت نشانی
(ه) به غیر اشک کسی حال دل نمی داند
- (۱) ب، ج، الف، د، ه (۲) ج، د، الف، ه ب
(۳) ج، د، ب، الف، ه (۴) د، الف، ج، ه ب
- که هم به کوی تو مستم به خاک بسپارند
چشم پر از خواب خویش، دیده ی بیدار من
گر نباشد چون تو ای سلمان هزاری گو مباش
زان روی جهانی به جمالش نگران شد
همیشه طفل ز دیوانگان خبر گیرد

۷۶- در منظومه‌ی زیر چند تشبیه وجود دارد؟

«مرا هر لفظ فریادی است کز دل می‌کنم بیرون / مرا هر شعر دریایی است لبریز از شراب خون / کجا شهد است این اشکی که در هر دانه‌ی لفظ است / مرا این، کاسه‌ی خون است، / چنین آسان منوشیدش.»

(۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش

۷۷- آرایه‌های بیت زیر، کدام‌اند؟

«گردد از دست نوازش پایه‌ی معنی بلند
(۱) کنایه، حس‌آمیزی، تضاد، مجاز
(۲) کنایه، تشخیص، حسن تعلیل، جناس تام
(۳) استعاره، حس‌آمیزی، مجاز، اسلوب معادله
(۴) استعاره، تلمیح، اسلوب معادله، حسن تعلیل

۷۸- آرایه‌های بیت زیر، کدام‌اند؟

«آن چه می‌دانند ماتم تن پرستان، سور ماست
(۱) ایهام، استعاره، کنایه، تضاد
(۲) نخل دیگران و رایت منصور ماست
(۳) کنایه، تناقض، جناس، ایهام
(۴) تشبیه، ایهام تناسب، تناقض، تلمیح

۷۹- در کدام بیت هر سه آرایه‌ی (تشبیه، استعاره و کنایه)، وجود دارد؟

(۱) تو قله‌ی خیالی و تسخیر تو محال
(۲) بعد یک عمر قناعت دگر آموخته‌ام
(۳) چون که گل رفت و گلستان درگذشت
(۴) به صحرای هوس تا کی دلا سر در هوا گردی؟
بخت منی که خوابی و تعبیر تو محال
عشق گنجی است که افزونی‌اش از انفاق است
نشسته‌ی زان پس ز بلسبل سرگذشت
نمی‌بینی رهی، ترسم که گم گردی چو واگردی

۸۰- آرایه‌های: تضاد، ایهام، تناقض، تشخیص و حسن تعلیل، به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شود؟

(الف) دلی کز خرمن شادی نشد یک دانه‌اش حاصل
(ب) زان رو به کوی دوست گذارم نمی‌فتد
(ج) چو تو برخیزی و از ناز خرامان گردی
(د) در راه عشق، بعد منازل حجاب نیست
(هـ) حلقه‌ی دام نجات است خم طره‌ی دوست
(۱) الف، ه، ج، د (۲) ج، د، الف، ه، ب
(۳) د، الف، ه، ج، ب (۴) د، ج، الف، ب، ه

۸۱- آرایه‌های مجاز، ایهام، کنایه، تشبیه و تلمیح به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شود؟

(الف) اگر دو چشم تو مست مدام خواهد بود
(ب) کسی که نقد خرد داد و ملک عشق خرید
(ج) چو خامه هر که حدیث دل برآورد به زبان
(د) طالب لعل توام کمان که به ظلمات افتاد
(هـ) هر که زبن رهگذرش پای فرو رفت به گل
(۱) الف، ب، ه، ج، د (۲) ب، الف، ه، ج، د
(۳) ج، الف، ه، ب، د (۴) ج، د، الف، ب، ه
خروش و مستی ما بر دوام خواهد بود
اگر ز سود و زبانه بگذرد زیان نکند
طمع مدار که سر بر سر زبان نکند
طلب چشمه‌ی حیوان نکند چون نکند؟
میل آن سرو خرامان نکند چون نکند؟

۸۲- آرایه‌ی روبه‌روی کدام بیت، درست است؟

- ۱) به یاد شمع رخت آهی از دلم سر زد
- ۲) ای نور چشم مستان در عین انتظارم
- ۳) هر دوستی که کردم تأثیر دشمنی داد
- ۴) چو یار آشنا ما را غلام خویش می‌خواند

- که در دل شیب تاریک روشنایی داد (تناقض)
- چنگی حزین و جامی بنواز یا بگردان (تشبیه)
- هر خون دل که خوردم از دیده‌ام روان شد (تشخیص)
- غریب است این که هر ساعت چنان بیگانه بنشیند (ایهام تناسب)

۸۳- آرایه‌های بیت: «ای صبر تویی دائم، پروانه‌ی کار دل دل شیفته پروانه است از تار، نگه دارش» کدامند؟

- ۱) کنایه، جناس ناقص، حسن تعلیل، مجاز
- ۲) استعاره، تشبیه، ایهام تناسب، جناس ناقص
- ۳) تشبیه، جناس تام، حسن تعلیل، استعاره
- ۴) مجاز، کنایه، ایهام تناسب، جناس تام

۸۴- ترتیب قرار گرفتن ابیات به لحاظ داشتن آرایه‌های «تشبیه، تشخیص، تلمیح، مجاز و کنایه» کدام است؟

- الف) هر کجا رندی است در میخانه‌ای
 - ب) به می پرستی از آن نقش خود زدم بر آب
 - ج) من سرگشته هم از اهل سلامت بودم
 - د) مرا تحمّل باری چگونگی دست دهد
 - ه) آب چشمم که بر او مئت خاک در توست
- ۱) ب، ه، د، ج، الف (۲) د، ب، ه، الف، ج
- جرعه‌ای از جام ما نوشیده‌اند
- که تا خراب کنم نقش خود پرستیدن
- دام راهم شکن طره‌ی هندوی تو بود
- که آسمان و زمین برنتافتند و جبال
- زیر صد مئت او خاک دری نیست که نیست
- ۳) ج، الف، ه، د، ب (۴) ج، ه، د، الف، ب

۸۵- آرایه‌های مقابل کدام بیت نادرست است؟

- ۱) به مومیایی مردم چه حاجت است مرا
- ۲) بهوش باش دلی را به سهو نخراشی
- ۳) به خاک راه تو هرکس که جبهه سایه کرد
- ۴) فغان که ساغر زرین بی‌نیازی را

- که استخوان مرا سنگ مومیایی کرد (نغمه‌ی حروف - تشخیص)
- به ناخنی که توانی گره‌گشایی کرد (کنایه - مراعات نظیر)
- تمام عمر چو خورشید خودنمایی کرد (ایهام - مجاز)
- گرسنه چشمی ما کاسه‌ی گدایی کرد (کنایه - تضاد)

۸۶- در همه‌ی ابیات به جز بیت همه‌ی آرایه‌های تشبیه، جناس، مراعات نظیر و کنایه یافت می‌شود.

- ۱) نقد بازار جهان بنگر و آزار جهان
 - ۲) شکر شکر ز طوطی روان باز مدار
 - ۳) نه چو بلبل منم آن سدره نشیمن شهباز
 - ۴) گل عذاری ز گلستان جهان ما را بس
- گر شما را نه بس این سود و زیان ما را بس
- دو سه روزی که بمانده است در این تیره قفس
- کز هوای مملکت آمدم این‌جا به هوس
- زین چمن سایه‌ی آن سرو روان ما را بس

۸۷- در بیت «وگر گوید نهم رخ بر رخ ماه بگو با رخ برابر چون شود شاه» کدام آرایه‌های ادبی یافت می‌شود؟

- ۱) کنایه، جناس تام، ایهام، استعاره
- ۲) کنایه، جناس ناقص، ایهام، اسلوب معادله
- ۳) تشبیه، جناس تام، مراعات النظیر، ایهام تناسب
- ۴) اسلوب معادله، جناس ناقص، مراعات النظیر، استعاره

۸۸- آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات به استثنای بیت درست است.

- ۱) گرچه به شب آئینه نشاید نگریدن
 - ۲) چو به خنده باز یابم اثر دهان تنگش
 - ۳) تیرقدی کمان‌کشی زهره‌رخی و مهوشی
 - ۴) خورشیدی و آن‌گه به شب آیی عجب این است
- در تو نگرم کاینه دیدار نمایی (مراعات النظیر، حسن تعلیل)
- صدف گهر نماید شکر عقیق رنگش (استعاره، ایهام)
- جانت فدا که بس خوشی جان و جهان کیستی (تشبیه، جناس)
- شب روز نماید چو تو دیدار نمایی (تضاد، اغراق)

۸۹- ترتیب درست ابیات زیر از نظر داشتن آرایه های (ایهام - تلمیح - جناس - حسن تعلیل - کنایه) در کدام گزینه آمده است؟

- الف) من آن حسن غریبم کاروان آفرینش را
ب) من که باشم کز چو من بی قدر یاد آورده‌ای
ج) بسال پرواز فلک داری و قانع شده‌ای
د) ای دل دویدن از پی آن بی وفا بس است
ه) جز قلب تیسره هیچ نشد حاصل و هنوز
- ۱) الف - ب - ج - ه - د (۲) الف - ب - ه - د - ج (۳) ه - الف - ج - ب - د (۴) ه - الف - ب - د - ج

۹۰- در بیت: «ای از حیای لعل لب ت گشته آب، می خورشید پیش آتش روی تو کرده، خوی» کدام آرایه‌ها وجود دارد؟

- ۱) استعاره - اغراق - تشخیص - مجاز
۳) استعاره - تشبیه - تضاد - اسلوب معادله
۲) تشبیه - کنایه - تشخیص - تضاد
۴) کنایه - تضاد - اغراق - تلمیح

۹۱- ترتیب ابیات زیر، به لحاظ داشتن آرایه‌های «ایهام تناسب، حسن تعلیل، اغراق، حس آمیزی و تناقض» در کدام گزینه صحیح است؟

- الف) کوتاه می‌شود همه شمعی ز سوختن
ب) طالع نگر که گشت امیدم ز آب سوخت
ج) دل‌م با چشم‌تر یک‌نگ از آن است
د) در مجلس دهر، ساز مستی پست است
ه) از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر
- ۱) ه - الف - د - ج - ب (۲) د - ب - ج - ه - الف (۳) ه - الف - ج - ب - د (۴) د - ج - الف - ه - ب

۹۲- در کدام بیت بعضی از آرایه‌های ذکر شده در مقابل آن، به کار نرفته است؟

- ۱) کبی شود این روان من ساکن
۲) سوزی ز ساز عشقت در دل چرا نگیرد
۳) دامن مفشان از من خاکی که پس از من
۴) چند دام ز زهدسازی و دم از طاعت زنی
- این چنین ساکن روان که منم: (کنایه، پارادوکس)
ریزی ز راز مهرت در جان چرا ندارم: (جناس، تشبیه)
زین در نتواند که برد باد غبارم: (تشخیص، تشبیه)
ما هم از دام تو دوریم و هم از دم فارغیم: (جناس، مجاز)

۹۳- آرایه‌های بیت زیر کدام است؟

«کلاک حافظ شکرین میوه نباتی است بچین که در این باغ نبینی ثمری بهتر از این»

- ۱) تشبیه، کنایه، مجاز، استعاره
۲) مجاز، حس آمیزی، تشبیه، جناس
۳) کنایه، مراعات نظیر، جناس، تشخیص
۴) استعاره، مراعات نظیر، حس آمیزی، تشخیص

۹۴- اگر ابیات زیر را به لحاظ داشتن آرایه‌های (حسن تعلیل - تناقض - ایهام - اسلوب معادله - تشخیص) از بالا به

پایین مرتب کنیم کدام گزینه درست است؟

الف) دل را که باشد آتش شوقی به غم چه کار؟ آیین‌های گداخته جای غبار نیست

ب) کنار دوران چیست جمعیت پریشان ساختن سیل مجبور است در معموره ویران ساختن

ج) تا چشمم تو نیست خون عشاق زلف تو گرفت رنگ ماتم

د) برای گردن جان کم ز طوق لعنت نیست ز بار منت کس گر قدمت خمیده شود

ه) جان دگرم بخش که آن جان که تو دادی چندان ز غمت خاک به سر ریخت که تن شد

۱) ج - ب - الف - ه - د (۲) د - ج - ه - الف - ب (۳) ج - ب - ه - الف - د (۴) د - ج - ب - ه - الف

۹۵- آرایه‌های بیت «سیلاب ظلم او در و دیوار می‌کند خود رسم عدل نیست مگر در جهان برف» کدام است؟

۱) تلمیح، تضاد، تشخیص (۲) تشبیه، تضاد، تشخیص (۳) ایهام تناسب، تلمیح، تشبیه (۴) ایهام تناسب، تشبیه، استعاره

۹۶- در کدام بیت، آرایه‌ی «ایهام» به کار رفته است؟

۱) شام اگر قوت روانم دادی از خون جگر صفح یاقوت روان از جام جم دادی مرا

۲) گر چین سر زلف تو مشاطه گشاید عطار به یک جو نخرد نافه‌ی چین را

۳) تا طره‌ی طرارت زد دست به طراری دست همه بریستی فریاد ز دستانت

۴) تا خود نشوی شانه به زلفش نرنی چنگ انگشت کسی کارگشای دگری نیست

۹۷- کدام آرایه‌ها در بیت «چرخ گرد از هستی من گر بر آرد گو بر آرد / دور بادا دور از دامان نامم گرد ننگ» یافت

می‌شود؟

۱) استعاره - تشبیه - جناس - کنایه (۲) تشبیه - تکرار - تشخیص - متناقض‌نما

۳) تکرار - مجاز - ایهام تناسب - تلمیح (۴) کنایه - جناس - استعاره - ایهام تناسب

۹۸- در کدام بیت «حسن تعلیل» وجود ندارد؟

۱) عجب نیست از خاک اگر گل شکفت

۲) خورشید فروزنده شبی پرده‌نشین شد

۳) اشک غماز من از سرخ برآمد چه عجب

۴) هر گه به صد کرشمه پری وار بگذری

که چندی گیلاندام در خاک خفت

که آمد به در از پرده سه چارده تو

خجل از کرده‌ی خود پرده‌داری نیست که نیست

بر چشم خود فرشته کشد خاک راه تو

۹۹- در کدام بیت هر سه آرایه‌ی «کنایه، تشبیه و مراعات‌النظیر» وجود دارد؟

۱) چشم از پی آن باید تا چیز عجب بیند

۲) چون جغد بود اصلش کی صورت باز آید

۳) در گوهر جان بنگر اندر صدف این تن

۴) مسکین دل آواره آن گم شده یکباره

جان از پی آن باید تا عیش و طرب بیند

چون سیر خورد مردم کی بوی پیاز آید

کز دست گرانجانی انگشت همی ساید

چون بشنود این چاره، خوش رقص کنان آید

۱۰۰- در کدام گزینه آرایه‌ی متناقض‌نما (= پارادوکس) به کار رفته است؟

- ۱) دلم امروز چو کاه از نفسی می‌لرزد
 - ۲) گر چو شبنم نفسی هم‌نفس گل بودم
 - ۳) یافیت با شکوه ره زندگی من پایان
 - ۴) حاصل ذوق و هنر خون جگر بود مرا
- یاد آن روز که چون کوه جگر بود مرا
بهره زان وصل همان دیده‌ی تر بود مرا
چون جرس ناله‌ی من زاد سفر بود مرا
این هم از بی‌هنری‌های هنر بود مرا

۱۰۱- در کدام بیت همه‌ی آرایه‌های «مجاز، ایهام، کنایه و تلمیح» دیده می‌شود؟

- ۱) ای دَمَت عیسیسی، دم از دوری مزن
 - ۲) ای خوب‌تر از لیلی بیم است که چون مجنون
 - ۳) اشکت، کلیم نگذاشت در نامه‌ها سیاهی
 - ۴) جمشید جز حکایت جام از جهان نبرد
- من غلام آن که دوراندیش نیست
عشق تو بگرداند در کوه و بیابانم
بهر که می‌فرستی مکتوب‌های شسته
زنهار دل مبنند بر اسباب دنیوی

۱۰۲- در کدام گزینه همه‌ی ترکیب‌ها «اضافه‌ی تشبیهی» است؟

- ۱) گوشه‌ی کلاه - روی ماه - روی تعظیم - قبه‌ی عرش
- ۲) آبروی بندگان - جمال عشق - اوج بلاغت - تقصیر خویش
- ۳) دروگر زمان - عصاره‌ی تاک - شهد فایق - موسم ربیع
- ۴) بنات نبات - بحر مکاشفت - مهد زمین - تیر مژگان

۱۰۳- در کدام گزینه، همه‌ی آرایه‌های «استعاره، مراعات النظیر، تضاد و جناس» به کار رفته است؟

- ۱) کلید صبح به دست و سرود عشق به لب
 - ۲) صدای اوست به حلقوم باد می‌شنوید
 - ۳) جهان برای تماشا به پای می‌خیزد
 - ۴) به سوگواری گل‌ها به غمگساری عشق
- ز انتهای شبان شهسوار می‌آید
خروش اوست که از آبشار می‌آید
به پای بوسی او روزگار می‌آید
قرار هستی ما بی‌قرار می‌آید

۱۰۴- در همه‌ی ابیات، به جز بیت اسلوب معادله به کار رفته است.

- ۱) شراب گسرد کسورت نبرد از دل ما
 - ۲) دو منزلند دل و دیده، هر دو خانه‌ی تو
 - ۳) در خزان از عندلیبان بانگ افسوسی نخاست
 - ۴) دیده بستن ز جهان فیض و گشایش دارد
- چو دانه سوخته باشد چه از سحاب آید؟
چه حاجت است که من گویمت کجا بنشین
چون ورق برگشت چشم یاری از یاران مدار
چون گدا کور شود، برگ و نوایی بیند

۱۰۵- در همه‌ی ابیات به جز بیت هر دو آرایه‌ی کنایه و استعاره وجود دارد.

- ۱) خیمه‌ی انس مزن بر در این کهنه رباط
 - ۲) چو مشک ما همه کافور شد از سردی دنیا
 - ۳) کمال مردی و مردانگی است خودشکنی
 - ۴) هر کسی را سر چیزی و تمنای کسی است
- که اساسش همه بی‌موقع و بی‌بنیاد است
جوانان را ز ما دل سرد شد کو آن جوانی‌ها
ببوس دست کسی را که این صنم شکند
ما به غیر تو نداریم تمنای دگر

۱۰۶- در همه‌ی ابیات، به جز بیت آرایه‌ی «متناقض‌نما» مشهود است.

- (۱) به هر غمی که رسد از تو خاطر م شاد است
 - (۲) سفر دراز نباشد به پای طالب دوست
 - (۳) هزار سختی اگر بر من آید آسان است
 - (۴) فغان که داد ز دست ستمگری است مرا
- که بنده‌ی تو ز بند کدورت آزاد است
که خار دشت محبت گل است و ریحان است
که دوستی و ارادت هزار چندان است
که هرگز نشنوی گفت این چه بیداد است

۱۰۷- در کدام بیت، همه‌ی آرایه‌های (تشبیه، مجاز، کنایه، تشخیص) وجود دارد؟

- (۱) به تخت گل بنشانم بتی چو سلطانی
 - (۲) چو غنچه با لب خندان به یاد مجلس شاه
 - (۳) ز روی دوست مرا چون گل مراد شکفت
 - (۴) گدای می‌کدهام لیک وقت مستی بین
- ز سنبل و سمنش ساز طوق و یاره (دست‌بند) کنم
پسیاله گیرم و از شوق، جامه پاره کنم
حواله‌ی سر دشمن به سنگ خاره کنم
که ناز بر فلک و حکم بر ستاره کنم

۱۰۸- در کدام بیت، آرایه‌ی متناقض‌نما وجود دارد؟

- (۱) من از عدم به همین مژده آمدم به وجود
 - (۲) گر ندیدی قبض و بسط عشق را بر یک بساط
 - (۳) تو از کوتاه‌بینی‌ها اجل را دور می‌دانی
 - (۴) جام جسم از طلبی مجلس ما را دریاب
- که هم بمیرم و هم زنده گردم از بویش
گریه‌ی مینا نگر، خندیدن ساغر بین
وگرنه غایبی از مرگ حاضرتر نمی‌باشد
گر گدایی در می‌کده سلطان شده‌ایم

۱۰۹- در کدام بیت، همه‌ی آرایه‌های «مراعات، نظیر، استعاره، تشخیص و جناس» به کار رفته است؟

- (۱) آن که ندیده حسرتی در همه عمر خویشتن
 - (۲) آن که به تیغ امتحان ریخت به خاک خون من
 - (۳) غنچه‌ی نوش خند او سوخت به یک تبسم
 - (۴) خاک رهی گزیده‌ام، تا چه بزاید آسمان
- کی به شمار آورد حسرت بی‌شماره‌ام
کاش برای سوختن زنده کند دوباره‌ام
نرگس نیم مست او کشت به یک اشاره‌ام
جیب مهمی گرفته‌ام، تا چه کند ستاره‌ام

۱۱۰- در همه‌ی ابیات به جز بیت اسلوب معادله به کار رفته است.

- (۱) ز سخت‌گیری دوران چه باک عارف را؟
 - (۲) دلی که نیست خراشی در او زمین‌گیر است
 - (۳) بیش از خواهی به هر پس مانده همراهی گزین
 - (۴) حد ما نیست که پیش تو بگویم سخن
- ز قحط سال، همما بینوا نخواهد شد
زری که سگه ندارد روان نمی‌باشد
سربلندی بایدت دیوار کوتاهی گزین
هم تو با ما سخنی گوی که ما گوش کنیم

آمادگی کنکور

آرایه‌های ادبی

۱۱۰ تست آرایه

دکتر وسکری

مدیر دپارتمان ادبیات ماز

طراح آزمون های معتبر کشوری:

ماز ، قلمچی، نشان برتر ، مرآت...

- ۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مجاز: بیت د: سر مجاز از قصد و نیت حسن تعلیل: بیت ج: شاعر با دلیل شاعرانه و غیرواقعی می گوید: مردمک چشم از غرق شدن در اشک نمی ترسد؛ زیرا مرد دریانورد همیشه سر در آب دریا دارد
حس آمیزی: بیت ب: بوی شراب بشنوم.
استعاره: بیت ه: سنبل استعاره از زلف - غنچه استعاره از چهره - نشستن سرو در چمن، تشخیص و استعاره
ایهام: بیت الف: عین: ۱- مثل و مانند ۲- چشمه
- ۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حس آمیزی: رنگین سخن / تشخیص: بازیگوش بودن غنچه
تشریح سایر گزینه ها:
گزینه ی ۱: پارادوکس: بالا گرفتن (ترقی کردن و اوج گرفتن) کار در منتهای پستی / مجاز: ندارد
گزینه ی ۲: تلمیح: به داستان اسکندر اشاره دارد / استعاره: به کار نرفته است.
گزینه ی ۴: جناس تام: چین (شکن زلف) و چین (کشور چین) / حسن تعلیل: ندارد.
- ۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تشبیه: برگ نشاط (اضافه ی تشبیهی) / استعاره: خار و خس استعاره از وجود شاعر - شیرازه ی گلزار (اضافه ی استعاری) / پارادوکس: «بی - برگی برگ نشاط است» و «خار و خس، شیرازه ی گلزار بود» / مجاز: چمن مجاز از باغ و گلزار
- ۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. استعاره: شکر و آب زلال استعاره از لب و دهان معشوق / ایهام تناسب: شور ۱- غوغا (معنای موردنظر) ۲- مزه ی شور (موردنظر نیست و با شکر و تشنه و آب تناسب دارد.) / مجاز: عالم مجاز مردم / اغراق: زیاده روی در توصیف مشتاق بودن همه ی جهانیان نسبت به معشوق و هم چنین زیاده روی در توصیف زیبایی معشوق.
- ۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
تشبیه (بیت «ج»): داغ عشق
مجاز (بیت «ب»): سنگ مجاز از کوه
حس آمیزی (بیت «الف» و «د»): صحبت رنگین، دم (سخن) گرم
اسلوب معادله (بیت «ج» و «الف»): مصراع دوم در حکم نمونه و تمثیلی برای مصراع اول است.
توجه: البته گزینه ۲ هم می تواند به نوعی پاسخ درست باشد، نظر سازمان سنجش گزینه ۳ است.
- ۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه ها:
گزینه ی ۱: پارادوکس: کمند سر حلقه ی نجات من است. (حلقه ی نجات بودن کمند / تشبیه: کمند زلف (اضافه ی تشبیهی))
گزینه ی ۲: تشبیه: صبح امید / تشخیص و استعاره: خنده ی شادی کردن صبح امید
گزینه ی ۴: حسن تعلیل: خمیده و دو تا شدن ماه یک شبه از منت احسان خورشید / تشخیص و استعاره: منت دار شدن ماه از احسان آفتاب و نسبت دادن احسان به آفتاب
۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «سر» در گزینه ی ۱ در معنای حقیقی به کار رفته است.
بررسی سایر گزینه ها:
گزینه ی ۲: «سر» مجاز از قصد و اندیشه
گزینه ی ۳: «سر» اول مجاز از وجود / «سر» دوم مجاز از فکر و اندیشه
گزینه ی ۴: «سر» مجاز از قصد و اندیشه

- ۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تشبیه‌ها عبارت‌اند از:
- ۱- چون تو خورشیدی ۲- ایوان حُسن
گزینه‌ی ۲: زندان عشق
گزینه‌ی ۳: سوزن فکرت، رشته‌ی طاقت
گزینه‌ی ۴: چو زلف جانان، چون کار جهان
- ۹- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
- مجاز: جام مجاز از شراب / تشبیه: جام کدورت / استعاره: حلقه‌ی زلف غارت می‌کند (تشخیص و استعاره) /
ایهام تناسب: مردم (در معنی مردمک با چشم تناسب دارد) / تلمیح: الست: اشاره دارد به آیه‌الستُ پربگم
- ۱۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مجاز ندارد.
- گزینه‌ی ۲: تناقض: معموری (آبادی) از خرابی / استعاره: نرگس به معنی چشم
گزینه‌ی ۳: حس آمیزی: گریه تلخ / ایهام تناسب: شور
گزینه‌ی ۴: تلمیح: اشاره به داستان لیلی و مجنون / جناس: سراب و شراب، مست و است
- ۱۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشبیه: ساز هستی، آهنگ عدم / تضاد: هستی و عدم / حس آمیزی: دیدن نوا /
ایهام: نوا / تناقض: نوا خاموشی می‌سراید. / ایهام: آهنگ ← ۱- قصد و عزم ۲- نغمه و نوا
- ۱۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تلمیح به این اعتقاد قدما که بر این باور بودند چرخ (آسمان) بخت و اقبال
انسان‌ها را رقم می‌زند. مصرع دوم تضمین از شعر حافظ. دلیل نیابردن تخلص مشهور بودن اسم شهریاران
حسن تعلیل دارد.
- ۱۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
- بیت «ب»: جناس: کوی و بوی / تشخیص: نازیدن سرو به قد و قامت و شرمساری او
بیت «د»: خط حکم مجازاً متن و نوشته حکم، سر نیز در معنای انصراف به کار رفته است.
بیت «ج»: تضاد: ستادم (ایستادم) و (نشستم)
- ۱۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «دل‌بستن لاله» و «جان پیشکش آوردن غنچه»: تشخیص و استعاره / بیت فاقد
اسلوب معادله است.
- گزینه‌ی ۲: حسن تعلیل: آوردن دلیل غیرواقعی برای دل‌بستگی داشتن دل با سر زلف معشوق / مراعات‌نظیر:
زلف، تار، گیسو
گزینه‌ی ۳: حس آمیزی: شنیدن بو / مجاز: «خاک» مجاز از گور
گزینه‌ی ۴: تناقض (پارادوکس): توانایی داشتن از ناتوانی / تشخیص و استعاره: سرافرازی کردن زلف
- ۱۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ایهام: بوی ۱- آرزو ۲- رایحه
تشبیه: چو غنچه
جناس: کوی و بوی
کنایه: پرده دریدن
- ۱۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشبیه‌ها عبارت‌اند از: ۱- شیرین روش هستی ۲- مجنون هستم ۳- شیرین منش
هستی ۴- مانند فرهاد هستم. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه‌ی ۱: رخ مانند بهشت ۲- قد مانند طوبی ۳- لقا مانند خورشید
گزینه‌ی ۲: ۱- ابروان مانند طاق ۲- ابروان بهتر از کمان (تشبیه تفضیل) ۳- گیسوان مانند کمند
گزینه‌ی ۳: ۱- تو مانند مهر درخشنده ۲- من مانند ذره

- ۱۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. استعاره گزینه‌ی الف: دلم می‌خواست دارای تشخیص و بالطبع استعاره است. تشبیه گزینه‌ی د: من مثل گوی ...
پارادوکس گزینه‌ی ب: با وجود آزادگی، گرفتار بودن
حسن تعلیل گزینه‌ی ج: علت پریشانی زلف پریشان بودن دل است.
- ۱۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ایهام و حس آمیزی به کار نرفته است.
- ۱۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. استعاره و مجاز ← شکر (خنده یار و یا لب او) / کنایه ← جای خنده است (کنایه از مسخره بودن چیز بی‌ارزش در برابر چیز ارزشمند) / تلمیح به داستان خسرو و شیرین نظامی (البته گزینه‌ی ۴ هم می‌تواند پاسخ درست باشد).
- ۲۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وجه‌شبه در سایر گزینه‌ها این گونه است.
گزینه‌ی ۱: به پیچ و تاب افتادن
گزینه‌ی ۳: هزاران ناله داشتن
گزینه‌ی ۴: مشهور خوبان بودن و شب‌نشین جایی بودن
- ۲۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ایهام تناسب: بیت ج: ۱- پوشش و حجاب ۲- اصطلاح موسیقی که در این معنی با چنگ تناسب دارد.
استعاره: بیت الف: دمیدن بوی وفا (استعاره‌ی مکنیه)
کنایه: بیت ب: کام از کام نهنگ طلبیدن، کنایه از خطر کردن برای رسیدن به هدف حس آمیزی: بیت د: گفتن (سخن) تلخ
توجه: گزینه‌ی ۱ نیز می‌تواند پاسخ درست باشد:
ایهام تناسب: بیت الف: بوی ۱- آرزو ۲- رایحه که در این معنی با (گلستان) تناسب دارد.
استعاره: بیت ب: دامن گل
کنایه: بیت ج: پرده دریدن، کنایه از افشا کردن راز
بیت د: حس آمیزی: گفتن (سخن) تلخ
- ۲۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشخیص و استعاره: انگشت خاییدن نیشکر / حس آمیزی: نطق (سخن) شیرین / نغمه‌ی حروف (واج آرایی): تکرار صامت (ش) / کنایه: (لب گشودن: کنایه از حرف زدن) ، (انگشت خاییدن: کنایه از افسوس خوردن و پشیمانی)
- ۲۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
بیت ب: تشبیه: چون تو / استعاره: چشم فلک (اضافه‌ی استعاری)
بیت د: تشبیه: دام زلف (اضافه‌ی تشبیه‌ی) / تشخیص و استعاره: ای صبا
- ۲۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
بیت ج: ایهام: افتاده ۱- افتادن ۲- از دست دادن ارزش / بیت د: پارادوکس: به دست آوردن نیک‌نامی با در باختن نام و آبرو / بیت الف: مجاز: پیکان (نوک تیز) مجاز از تیر، دل مجاز از وجود / بیت ب: تلمیح: اشاره به آب زندگی و آب حیات
- ۲۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشبیه: مجلس دهر / جناس: دست، پست، است / ایهام تناسب: قانون: ۱- مقررات ۲- یکی از آلات موسیقی، که در این معنی با چنگ تناسب دارد. / کنایه: (بر دست نبودن) کنایه از دراختیار نبودن

- ۲۶- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه ی ۱، ایهام ندارد.
گزینه ی ۲: تشبیه: دفتر گل / جناس: جان و جهان
گزینه ی ۳: استعاره: یاقوت استعاره از لب / واج آرایه: تکرار صامت (ش)
گزینه ی ۴: تیغ اسیرکننده جهان: تشخیص و استعاره / اغراق: مصراع دوم
توجه: در گزینه ی ۱ نیز (نقش خود بر آب زدن) دو معنی دارد و ایهام نداشتن آن می تواند ایهام آمیز باشد.
- ۲۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
بیت د: ایهام ← دست آخر: به معنی مرحله آخر و واحد بازی در قمار «یک دست بازی»
بیت ج: اسلوب معادله دارد.
بیت ب: حس آمیزی ← رنگ عشق
بیت الف: روی و صورت به گل تشبیه شده است.
- ۲۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشبیه: موی میان ← کمر معشوق از نظر باریکی به موی تشبیه شده است.
پارادوکس: هم وجود و هم عدم وجود / تلمیح: اشاره به ماران دو کتف ضحاک / جناس: بین جام و جم
- ۲۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. استعاره در گزینه ۲: لعبت چالاک / گزینه ۳: فتنه ایام، تندی افلاک / گزینه ۴: دامن آفاق
- ۳۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مهر و مهر: جناس تام / مهر: استعاره از یار / ایهام تناسب: مهر ۱- خورشید ۲- دوستی و محبت
- ۳۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نوعروسان چمن: استفاده از گیاهان / گلی روی تو: تشبیه / مصراع دوم: اغراق / چمن: مجاز از باغ / شکستن بازار: کنایه از بی رونق شدن
- ۳۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ماه استعاره از معشوق / تشبیه خنده به شکر
- ۳۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سایر گزینه ها:
- ه: مشک استعاره از مو / د: تشبیه: تو درخت مطبوعی / ج: واج آرایه در مصوت «کسره» / الف: پای به سنگ آمدن کنایه از گرفتار مصیبت شدن / ب ایهام: شیرین: ۱- مزه ۲- معشوقه خسرو
- ۳۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشبیه (روی هم چون مه) / ایهام (روی): چهره - طریق و حالت / جناس تام (روی) / کنایه روی بر تافتن: کم توجهی / در مصراع اول واژه «بتابی» نیز در دو معنی پیچ و تاب و درخشیدن به کار رفته است.
- ۳۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سه تشبیه: سمن بری - صنمی - گل رخی
سایر گزینه ها چهار تشبیه دارند:
- ۱) سرو رفتای - صنوبرقامتی - ماه رخساری - ملایک منظری
۳) همای فر - طاووس حسن - طوطی نطق - تذرو رفتار
۴) بنفشه زلف - نسربن بر - سمن بو - ماه حسن
- ۳۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. واج آرایه در «جام مینایی می ...» مشهود است. در شماره ی الف واژه ی «نگاه» ایهام تناسب دارد. معنی پذیرفتنی این واژه «نگه داشتن است» اما در معنی «نگاه کردن» با «دیده» تناسب هم دارد. در بیت د چون تشخیص داریم پس استعاره هم به کار رفته است. پارادوکس هم در بیت شماره ی ب به کار رفته است: «یار ما را با دم عیسایی خود کشت» حال آن دم عیسایی زندگی بخش است.

- ۳۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۳ ایهام تناسب به کار نرفته است.
گزینه‌ی ۱: مجاز: «چمن» در معنی مجازی باغ به کار رفته است. «راست» هم دارای ایهام است معنی نخست آن «درست و دقیقاً» است و معنی دوم آن نیز «راست و کشیده» است.
گزینه‌ی ۲ ترکیب «سنبل خط و عنبر زلف» تشبیه بلیغ اضافی است. و چون در بیت تشخیص داریم پس استعاره هم به کار رفته است.
گزینه‌ی ۴ در مصراع اول در عبارت «خامی چون من سوخته بین ...» پارادوکس به کار رفته است. در مصراع دوم «خام بودن و پخته بودن» تضاد دارد.
- ۳۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه‌های ۱ و ۳ را به این دلیل که مجاز نداریم حذف می‌کنیم و در گزینه‌ی ۴ نیز «جناس» به کار نرفته است.
تشبیه: هم‌چون ذره، استعاره: چون در گرفتاری ذره تشخیص داریم پس استعاره هم به کار رفته است. ایهام تناسب در واژه‌ی «مهر» است در این بیت «مهر» به معنی محبت است اما در معنی غیرقابل قبول که خورشید باشد با خورشید مصراع اول تناسب دارد.
- ۳۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. چون آرایه‌ی اسلوب معادله ندارد پس گزینه‌های ۳ و ۴ حذف می‌شود و پارادوکس هم ندارد، گزینه‌ی ۱ حذف می‌شود، پس جواب گزینه‌ی ۲ می‌باشد.
- ۴۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:
(ج) اسلوب معادله: مصراع دوم مصداق مصراع اول
(الف) کنایه: سیه‌دل
(د) ایهام تناسب: هوا (هوس - هوای طبیعی) با باد تناسب دارد.
(ه) حس آمیزی: شکرخنده
- (ب) حسن تعلیل: علت ریختن دندان‌های افراد پیر در دوره‌ی پیری به علت غفلت‌هایی که قبلاً کرده‌اند مدام لب خود را نگزند.
- ۴۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ایهام تناسب: مایل «دلداده - خم» که با ابرو تناسب دارد. تشبیه: چو چشم مستت، چون ابروی تو
بررسی سایر گزینه‌ها:
(۱) پارادوکس: از ره کفر به سرمنزل ایمان شده‌ایم / حس آمیزی: -
(۲) اغراق: صد صوفی با یک جرعه مست کند / تشبیه: -
(۳) اسلوب معادله: مصراع دوم مصداق مصراع اول است / تضاد: -
- ۴۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. (د) خاک: مجاز از قبر / الف) سر خویش را مانند نعل بهایی کنم: تشبیه / (ج) بیداد تو عدل است: تناقض / (ب) ارزم، ورزم: جناس
- ۴۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. همه‌ی ابیات آرایه‌ی تلمیح دارند. تشبیه گزینه‌ها:
(۱) عقیق آبی، بادیه‌ی عشق، آتشین جگر
(۲) غنچه چون عیسی، مهد شاخ، گل چو مریم، مهر خاموشی
(۳) چون زلیخا مشربان
(۴) چون فرهاد / (مانند) یکی از بازیچه‌های طفلانه است.

۴۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تشبیه: خنده به شکر / پسته: استعاره از لب
بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) حس آمیزی: بوی بهبود می‌شنوم / جناس تام ندارد.

۳) ایهام تناسب، بارادوکس ندارد.

۴) اغراق: مصراع اول / حسن تعلیل ندارد.

۴۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. آرایه‌های گزینه‌ی ۴: ۱- تُرش نشستن: کنایه از «اخم کردن و عصبانی شدن» ۲-

تیزی کردن: کنایه از «خشم گرفتن و تندی کردن» ۳- شور افکندن در کسی: کنایه از «به هیجان آوردن

کسی»، «کسی را بر سرِ ذوق و شوق آوردن» ۴- تلخ نبودن: کنایه از «آزاردهنده و زجرآور نبودن» /

حسن آمیزی: تُرش نشستن (آمیختن حس بینایی و چشایی) / ایهام تناسب: شور: ۱- شور و هیجان و اشتیاق

(معنای اصلی) ۲- مزه‌ی شور (معنای غیراصلی؛ در این معنا با «شیرین، ترش، تیز (مزه‌ی تیز)» تناسب دارد.)

/ تیزی: ۱- خشم و عصبانیت داشتن، تندی کردن (معنای اصلی) ۲- مزه‌ی تند و تیز داشتن (معنای غیراصلی

؛ در این معنا با «ترش، شور، شیرین» تناسب دارد.) / تلخ: ۱- کنایه از آزاردهنده، زجرآور (معنای اصلی) ۲-

مزه‌ی تلخ (معنای غیراصلی؛ در این معنا با «ترش، شور، شیرین، تیزی» تناسب دارد.)

سایر آرایه‌های بیت: تضاد (طباق): «ترش، شیرین»، «تلخ، شیرین»

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه‌ی ۱ به دلیل نبود آرایه‌های «ایهام» و «تلمیح»، گزینه‌ی ۲ به دلیل به کار نرفتن

آرایه‌های «اغراق» و «حسن تعلیل» و گزینه‌ی ۳ نیز به دلیل وجود نداشتن آرایه‌ی «تلمیح» در بیت نادرست

است.

۴۶- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه در ابیات:

الف) استعاره: ماه خرگهی: استعاره از «معشوق زیباروی و پنهان» / ب) اسلوب معادله: مصراع دوم مثال و

مصدیقی برای مصراع اول است؛ به این صورت: بهره‌ی خواجه از اسباب، محنت است؛ (همان‌طور که) قسمت

حمال از بار گران (سنگین) عرق ریختن است. [خواجه = حمال / اسباب = بار گران / محنت = عرق ریختن] /

ج) تشبیه: تشبیه شاعر به «دیوانه» / د) اغراق: اغراق در گریستن و فراوانی اشک‌های شاعر؛ به گونه‌ای که

قدرت گرداندن چرخ آسیاب را - که مظهر سنگینی است - دارد. / ه) ایهام: درنگیرد: ۱- اثر نمی‌کند ۲-

شعله‌ور نمی‌شود، آتش نمی‌گیرد.

۴۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. آرایه‌های بیت: جناس (ناقص): «طوفانی، طولانی» و «دست، هست» / تضاد

(طباق): وصل، هجران. بررسی آرایه در سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: ایهام تناسب: عود: ۱) چوب خوش‌بو (معنای اصلی) ۲) نوعی آلت موسیقی (معنای غیراصلی؛ در

این معنا با «چنگ: نوعی آلت موسیقی» در مصراع دوم تناسب دارد.) / چنگ (در مصراع اول): ۱- پنجه‌ی

دست (معنای اصلی) ۲- نوعی آلت موسیقی (معنای غیراصلی؛ در این معنا با «عود» (آلت موسیقی) تناسب

دارد.) / حسن تعلیل: -

گزینه‌ی ۲: بارادوکس (متناقض‌نما): شاد و خندان بودن در عین گریان شدن، متناقض‌نماست. / حسن آمیزی: -

گزینه‌ی ۴: تلمیح: بیت اشاره دارد به داستان حضرت خضر (ع) و رسیدن ایشان به چشمه‌ی آب حیات (آب

زندگانی) و عمر جاودانه یافتن او / استعاره: -

۴۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه های ابیات:
الف) ایهام: قانون: ۱- اصل، قاعده، مجموعه اصول و روش های مدون و اساسی برای یک موضوع ۲- نام کتابی از «ابوعلی سینا» در زمینه ی «طب» / ب) تشبیه: ۱- جام لاله: اضافه ی تشبیهی (مشبه: لاله / مشبه به: جام) ۲- تشبیه «شبنم» به «راح ریحانی» ۳- تشبیه «ابر نیسانی» به «ساقی» / ج) اغراق: اغراق در زیبایی و نورانی بودن چهره ی معشوق (ممدوح): به گونه ای که «روز» و «شب» محو زیبایی چهره ی او هستند. / د) تضاد (طباق): باقی ≠ فانی

۴۹- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه های بیت:
استعاره: این که «عشق» بتواند گوش مالی دهد، استعاره ی مکنیه است. / کنایه: گوش مال دادن: کنایه از «تنبیه و مجازات کردن» / جناس (ناقص): زیر، زار / واج آرایی (نغمه ی حروف): تکرار صامت های «ز» (۴ بار)، «ر» (۶ بار) و مصوّت بلند «ا» (۵ بار) بررسی سایر گزینه ها:
گزینه های ۱، ۲ و ۳ به دلیل این که آرایه های «مجاز»، «ایهام»، «تشبیه» و «حسن تعلیل» در بیت به کار نرفته، نادرست است.

۵۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه های بیت: ایهام: - / کنایه: عنان دل به کسی دادن: کنایه از «عاشق و دل بسته و شیفته ی کسی شدن، اختیار خود را به دیگری دادن» (البته «طمع ببردن» هم به نوع می تواند کنایه از «ناامید شدن از کسی» یا «بی توجهی به کسی» باشد). بررسی آرایه ها در سایر گزینه ها:
۱) ایهام: بو: ۱- رایحه، شمیم ۲- امید، آرزو / کنایه: هواخواه: کنایه از «دوستدار و عاشق»
۲) ایهام: شیرین: ۱- مزه ی شیرین ۲- معشوقه ی فرهاد / کنایه: ۱- لاله دمین از خون کسی: کنایه از «کشته شدن کسی» ۲- خون از دیده ریختن (خون به دیده داشتن): کنایه از «رنج و سختی بسیار کشیدن»
۴) ایهام: قلب: ۱- دل (یکی از اعضای بدن) ۲- میانه ی لشکر / کنایه: خیال چیزی پختن (داشتن): کنایه از «در قصد کاری بودن»، «آرزوی انجام کاری را داشتن»

۵۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۵۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۵۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۵۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۵۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۵۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۵۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۵۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۵۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

تشخیص و استعاره: گریان بودن ابر و خندان بودن

تضاد: گریان، خندان

تشبیه: کوه فضل

برق

مراعات نظیر: ابر، سحاب

جناس: شکوه، کوه

۶۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ایهام تناسب: - / مجاز: -

بررسی آرایه ها بیت سؤال:

۱) استعاره: نسبت دادن صفت های «آشفته بودن» و «جان برکف بودن» و «دوان بودن» به «آب»، استعاره‌ی مکنیه و تشخیص است. مراعات نظیر (تناسب): «قد، قامت، پا» و «جان، روان»

۳) تشبیه: تشبیه «شاعر» به «آب» / تشخیص: نسبت دادن «آشفته بودن» و «جان بر کف بودن» و «دوان بودن» به «آب»، استعاره‌ی مکنیه و تشخیص است.

۴) کنایه: ۱- جان بر کف بودن: کنایه از «آمادگی داشتن برای جان‌فشانی و فدا شدن» ۲- جان در پای کسی ریختن: کنایه از «فدا شدن در راه کسی» / جناس: ۱- دوان، روان ۲- در، بر

۶۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. به کلمات هماهنگ آخر دو جمله و یا دو عبارت که در حروف آخر و یا در وزن و یا هر دوی آن‌ها مشترک هستند، «سجع» گفته می‌شود. با این توضیح، کاربرد واژه‌های «فنا» و «خدا» در این گزینه، سجع به شمار نمی‌رود.

۶۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت «الف»: مجاز: «فردا» مجازاً به معنی «قیامت» است. / بیت «ب»: ایهام تناسب: قامت: ۱- قد قامت الصلوة: برپا شدن برای قامه‌ی نماز ۲- قد، قامت (در این معنا با «قد» تناسب دارد.) / بیت «ج»: تشبیه (اضافه‌ی تشبیه‌ی): «خون زمین (تشبیه «زمین» به «خون: سفره») / بیت «د»: اسلوب معادله: دل اگر از خدا غافل باشد، فرمان‌پذیر (مطیع) تن می‌شود (یعنی «تن» هر جایی که بخواهد، «دل» را می‌برد)؛ همان‌طور که «اسب» هم هر جایی که بخواهد، «شخص خواب‌آلوده» را می‌برد (دل غافل = شخص خواب‌آلوده) / تن = اسب).

۶۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه‌ها در بیت‌ها:

الف) ایهام: دور از یار: ۱- در دوری و فراق یار ۲- از یار دور باد (جمله‌ی دعایی) / ب) استعاره: سرو: استعاره از «معشوق» / ج) حسن تعلیل: از نظر شاعر، دلیل این‌که مؤذن در هنگام اذان گفتن، دستانش را بر گوش‌های خود می‌گذارد این است که کسی - حتی خودش - یارای شنیدن حرف حق را ندارد. / د) تشبیه: ۱- آتش سودای عشق: اضافه‌ی تشبیه‌ی (تشبیه «سودای عشق» به «آتش») ۲- به‌سان دیگ می‌زند جوش: تشبیه «او» به «دیگ» / آتش عشق / ه) اغراق: اغراق در گریستن و فراوانی اشک‌های شاعر؛ به‌گونه‌ای که سبب حادثه‌ای همانند طوفان نوح شده است.

۶۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه‌های بیت سؤال

مجاز: ۱- ماه و پروین: مجازاً به معنی «کل اجرام درخشان آسمان» / کنایه: رخ فرو پوشیدن: کنایه از «پنهان شدن» / تشبیه: روی تو آفتاب‌آسا تجلی کند (مشبه: روی / مشبه‌به: آفتاب / وجه شبه: تجلی کردن / ادات تشبیه: آسا (پسوند شباهت)) / استعاره: نسبت دادن عمل «خجالت کشیدن» و «رخ پوشیدن» به ماه و پروین، استعاره‌ی مکنیه و تشخیص است. بررسی آرایه‌های بیت سؤال در سایر گزینه‌ها:

۲) تلمیح: - / حسن تعلیل: -

۳) اسلوب معادله: - / تضاد: رخ فروپوشیدن (پنهان شدن) ≠ تجلی کردن

۴) حسن تعلیل: - / جناس: - / متناقض‌نما: -

- ۶۵- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت، فاقد آرایه‌ی «حسن تعلیل» است. بررسی آرایه در سایر گزینه‌ها:
- (۲) کنایه: ۱- سرمست بودن: کنایه از «سرخوش و مدهوش بودن» ۲- سحر نداشتن شب: کنایه از «طولانی و بی‌پایان بودن شب»
- (۳) استعاره: لب قدح: استعاره‌ی مکنیه (اضافه‌ی استعاری)
- (۴) ایهام: مدام: ۱- پیوسته، پی‌درپی، مداوم ۲- شراب
- ۶۶- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها: گزینه‌ی (۱) تشبیه: چو برگ / کنایه: ره سفر گیرد، گزینه‌ی (۲) استعاره/ جناس: باغ و راغ، گزینه‌ی (۳) ایهام: طاق } تک ابروی شکل طاق / جناس تام: طاق، طاق گزینه‌ی (۴) حس آمیزی ندارد.
- ۶۷- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. آرایه‌ی گزینه‌ها به ترتیب عبارتند از: (د) حس آمیزی ← دیدن تلخی، شیرینی سخن الف) حسن تعلیل ← علت ابر جلوی آفتاب، خجالت کشیدن آفتاب از صورت زیبای معشوق است. ج) اسلوب معادله ← مصراع دوم مثال و مصداق برای مصراع اول است. ب) تناقض ← در آغاز به پایان رسیدن
- ۶۸- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. ۱- قدم خواهش / ۲- پای قانونی خون / ۳- قلب شب آدینه / ۴- شیبه‌ی حقیقت / ۵- کفش ایمان / ۶- پلک تر عشق
- ۶۹- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. در این گزینه تلمیح وجود ندارد و دارای دو استعاره است. ۱ - گل به خورشید رسانید سر شبنم را: (تشخیص، استعاره) / ۲ - سرشبنم: اضافه‌ی استعاری
- ۷۰- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. یک کنایه وجود دارد: «سجاده‌ی خود بر آن انداختن: کنایه از کرامات داشتن» (تشریح سایر گزینه‌ها: گزینه‌ی (۱) سبک سر بودن: کنایه از فرومایگی / سر به باد دادن: کنایه از نابود کردن / گزینه‌ی (۳) سپید دست بودن: کنایه از بخشندگی، جوانمردی / سیه کاسه بودن: کنایه از بخیل و فرمایه بودن / ترش بودن میزبان: کنایه از اخم کردن و بداخلاق بودن. گزینه‌ی (۴) تنگ چشم بودن: کنایه از بخل ورزیدن / گوشه‌ی چشم داشتن: کنایه از توجه داشتن / روشن شدن چشم: کنایه از شاد شدن
- ۷۱- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. اغراق: «به آواز در آمدن سنگ از داغ جگر سوز جان من» / تشبیه ندارد تشریح سایر گزینه‌ها: گزینه‌ی (۲) لباس مرگ: اضافه‌ی تشبیه‌ی / عالمی: مجاز از مردم عالم / این قبا: استعاره گزینه‌ی ۳ اندر تلاطم بودن دریا ز شور او: حسن تعلیل / میان مصراع اول و دوم آرایه‌ی موازنه است گزینه‌ی ۴ خون ریختن داد: متناقض نما / داد، یاد و باد: جناس اختلافی
- ۷۲- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. «تلمیح» در بیت «د» به قصه‌ی آب حیات یا آب حیوان که نوشیدن از آن باعث زندگی ابدی می‌شود / کنایه در بیت «الف» در «بو بردن» از چیزی (فهمیدن و اطلاع یافتن) / «اسلوب معادله» در بیت «ب»: همان طور که مگس، شاه و گدا سرش نمی‌شود، آدم حریص هم از همه انتظار دارد، کریم و بخیل برایش فرقی نمی‌کند. / «ایهام» در بیت «ج»: عهد: ۱- دوران یا روزگار ۲- پیمان و وفاداری.
- ۷۳- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. چهره‌ی تو چون آفتاب [زیبا و نورانی] است. که از شرم آن ستاره‌های آسمان مثل خون از چشم آسمان فرو چکیده خواهند شد.
- در گزینه‌ی ۲: افتان و خیزان بودن وجه شبه من و نسیم است.
- در گزینه‌ی ۳: «وصل» تو از نظر «دور بودن» به «کعبه» تشبیه شده است.
- در گزینه‌ی ۴: «تو» در «دل سیاهی» به «چراغ» تشبیه شده است.

۷۴- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. ناچاریم بگوییم که واژه های عَجَز و عَجَب جناس ناقص اختلافی دارند، چون در یک صامت پایانی متفاوتند و بر پایه ی آن گزینه ی ۳ را برگزینیم! این در حالی است که در حقیقت دو عامل بدیعی متفاوتند: «عَجَز» و «عَجَب» می بینید؟ هم در یک مصوت کوتاه یا حرکت متفاوتند (← جناس ناقص حرکتی) و هم در یک صامت (← جناس ناقص اختلافی) ما چنین جناسی را در کتاب های درسی تعریف نکرده ایم! هر چند که به راستی و در نگاه کلی برای دریافت زیبایی، خطکشی و مرزبندی نمودن، کار درستی نیست. روشی علمی نیست، اما به هر حال کتاب های درسی به این جداسازی پرداخته اند و با طبقه بندی کردن انواع جناس، گونه هایی را به دست داده اند. در این جا با وجود آن که واژه های عَجَز و عَجَب زیبایی و هم آوایی لازم را برای جناس دارند، طبق طبقه بندی کتاب های درسی جناس ناقص شمرده نمی شوند.

گزینه ی ۱: اغراق وجود ندارد، چون به واقع خداوند از چوب خشک میوه می آورد و در نیشکر می نهد و قطره ی دانه را مانند دری شاهوار می تراشد.

گزینه ی ۲: اشاره و تلمیح به داستان یا ماجرای مشهور یا به مفهوم آیه و حدیثی ندارد.

گزینه ی ۴: هر چند که آرایه ی اغراق وجود دارد، از این رو که حسن تو از خورشید تابان بیش تر است و چشمت مانند غارتگری ملک سلیمان را غارت می کند، اما دلیلی برای موضوعی دیگر نیامده است. پس حسن تعلیلی هم در کار نیست.

۷۵- گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. بیت «الف»: کنایه: جان سپردن: کنایه از «مردن و فدا شدن» / بیت «ب»:
تناقض (پارادوکس): خفته ی بیدار (خفته بودن و در عین حال بیدار بودن، متناقض نماست.) / بیت «ج»: هزار (در مصراع دوم): (۱) عندلیب، بلبل، هزارستان (۲) عدد هزار (در این معنا با «صد هزار» تناسب دارد.) [معنی بیت: صد هزار بلبل خوش سخن در باغ وجود هست، ای سلمان! اگر هزاری (بلبلی) که در سخن وری و خوش سخنی هم چون تو نباشد، همان بهتر که وجود نداشته باشد.] / بیت «د»: سخن تعلیل: از نظر شاعر، دلیل نگرستن مردم جهان به ماه آسمان، این است که پرتوی از چهره ی تابان و هم چون خورشید معشوق به مه رسیده و ماه را نورانی کرده و سبب شده که توجه مردم را به خود جلب کند. / بیت «ه»: اسلوب معادله: مصراع دوم، مثال و مصداقی برای مصراع اول است و کلماتی از مصراع دوم، معادلی برای کلمات مصراع اول هستند، به این صورت: فقط اشک، حال دل را می داند، (همان طور که) همیشه طفل از دیوانگان خبر می گیرد. (معادله ها: «اشک = طفل» و «حال دل = دیوانگان»)

۷۶- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. بررسی تشبیه های بیت: (۱) لفظ، فریاد است. (تشبیه لفظ به فریاد) (۲) شعر، دریاست. (تشبیه شعر به دریا) (۳) شراب خون (اضافه ی تشبیهی: تشبیه خون به شراب) (۴) دانه ی لفظ (اضافه ی تشبیهی: تشبیه لفظ به دانه) (۵) اشک، کاسه ی خون است. (تشبیه اشک به کاسه ی خون)

۷۷- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه‌های بیت: استعاره: سخن گفتن مور و شیرین سخن بودن آن، استعاره‌ی مکنیه و تشخیص است. / حس آمیزی: شیرین سخن (آمیختن حس چشایی و شنوایی) / مجاز: «دست» (در مصراع دوم): مجاز از «قدرت و توانایی» / اسلوب معادله: مصراع دوم، مثال و مصداقی برای مصراع اول است و کلماتی از مصراع دوم، معادلی برای کلمات مصراع اول‌اند، به این صورت: «دست نوازش، پایه‌ی معنی را بلند می‌گرداند، (همان‌طور که) دست سلیمان، مور را شیرین سخن کرده است» (معادله‌ها: دست نوازش = دست سلیمان، «پایه‌ی معنی = مور»، «بلند گشتن = شیرین سخن شدن»)

بررسی آرایه‌های بیت در سایر گزینه‌ها: (۱) کنایه: شیرین سخن: کنایه از «خوش سخن» / تضاد: (۲) کنایه: شیرین سخن، کنایه از «خوش سخن» / حسن تعلیل: — / جناس تام: دست (اول): دست، عضوی از بدن / دست (دوم): مجازاً به معنی «قدرت و توانایی» (۴) تلمیح: تلمیح به «ماجرای پادشاهی و شکوه و قدرت حضرت سلیمان (ع) و سخن گفتن او با مور» / حسن تعلیل.

۷۸- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه‌های بیت سؤال:

تشبیه: ۱- تشبیه «ماتم به سور (جشن و شادی)» ۲- تشبیه «دار به نخل» ۳- تشبیه «دار به رایت (پرچم)» / ایهام تناسب: منصور: ۱- پیروز ۲- حسین بن منصور حلاج (در این معنا با «دار» تناسب دارد.) / تناقض (پارادوکس): «سور بودن ماتم» و این که «دار، رایت و پرچم پیروزی باشد» تناقض (پارادوکس) است. / تلمیح: تلمیح به «داستان به دار آویخته شدن حسین بن منصور حلاج»

دقت کنیم: گزینه‌ی (۴) را تنها براساس نظر سازمان سنجش و بدان دلیل که نزدیک‌ترین گزینه به پاسخ درست است، انتخاب کرده‌ایم در حالی که در اصل، سؤال، پاسخ درستی در بر ندارد و وجود «تناقض» در بیت سؤال، به شدت محل تردید و جای بحث است، زیرا این که چیزی از نظر دیگران ماتم باشد ولی از نظر شاعر، سور (شادی) قلمداد شود و یا این که شاعر «دار را پرچم پیروزی بداند و به دار آویخته شدن را رسیدن به پیروزی قلمداد کند»، ذاتاً تناقض (پارادوکس) به شمار نمی‌رود، اما از آن جا که در چنین ابیاتی، طراح محترم به تناقض ظاهری میان کلمات و یا عبارات تأکید دارد، گزینه‌ی (۴) تنها گزینه‌ی درست خواهد بود. بررسی آرایه‌های بیت در سایر گزینه‌ها:

(۱) ایهام: - / استعاره: - / کنایه: تن پرستان: کنایه از «افراد خودخواه و متکبر» / تضاد: سور، ماتم

(۲) استعاره: - / جناس: -

(۳) کنایه: تن پرستان: کنایه از «افراد خودخواه و متکبر» / جناس: - و ایهام: -

۷۹- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه‌های بیت: تشبیه (اضافه‌ی تشبیه‌ی): صحرای هوس (تشبیه هوس به صحرا) / استعاره: مخاطب قرار دادن «دل»، استعاره‌ی مکنیه و تشخیص است. / کنایه: «سر در هوا بودن» کنایه از «غفلت و بی‌خبری، بی‌توجهی»

۸۰- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. بیت «الف»: ایهام: بو: ۱- رایحه، بو ۲- امید و آرزو / بیت «ب»: حسن تعلیل: مصراع دوم دلیلی ادبی برای مصراع اول است، زیرا شاعر دلیل گذر نکردن از کوی معشوق و بی‌توجهی به او را این دانسته که اشک‌های بسیار ناشی از فراق: جلوی چشم (دید) او را گرفته و نتوانسته از کوی معشوق گذر کند! / بیت «ج»: تشخیص: این که «سرو» حیا کند و بتواند بنشیند، استعاره‌ی مکنیه و تشخیص است. / بیت «د»: تضاد: دوری، بُعد ≠ وصال / بیت «ه»: تناقض (پارادوکس): ترکیب «حلقه‌ی دام نجات» و این که «نجات، دام باشد»، تناقض (پارادوکس) است.

۸۱- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است.

الف) ایهام ← مدام: ۱- مداوم همیشگی، ۲- شراب.

ب) اضافه ی تشبیهی یا تشبیه بلیغ اضافی ← «نقد خرد» و «ملک عشق».

ج) مجاز ← «زبان» واژه ی زبان را می گوید اما سخن را اراده می کند و در نظر دارد. علاقه یا رابطه ی این دو واژه، پدیده و ابزار آن پدیده است. مثال دیگری که در این باره می توانیم بیاوریم، نویسندگی و قلم است که به خاطر همین رابطه ی آلیه گاهی به جای آن، واژه ی نویسندگی را به زبان بیاوریم، مجازاً ابزار یا آلت آن یعنی قلم را می گوئیم به دیگر زبان، قلم می گوئیم و نویسندگی اراده می کنیم (علاقه ی آلیه).

د) تلمیح ← چشمه ی حیوان (اشاره به اینکه آب خضر یا آب حیات در ظلمات و تاریکی ها بود و خضر که از پیامبران الهی بود به این آب دست یافت و عمر جاودانه یافت)

هـ) کنایه ← پای به گل فرو رفتن (کنایه از گرفتار شدن)

۸۲- گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. واژه ی «غریب» ایهام تناسب دارد.

معنی مورد نظر «عجیب و غریب» است و معنی دوم که مورد نظر نبوده، «غریب» به معنای ناآشناست که با واژه ی «بیگانه» تناسب دارد.

ضمناً باید بدانیم:

در گزینه ی ۱ پارادوکس نیست زیرا «تاریکی و روشنایی» به یک چیز نسبت داده نشده (تاریکی از آن شب و روشنایی از آن شمع «رخ» است).

در گزینه ی ۲ «تشبیه» نیست.

در گزینه ی ۳ «تشخیص یا شخصیت بخشی» وجود ندارد.

۸۳- گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. استعاره مکنیه و تشخیص ← ای صبر

غیر انسان مخاطب قرار گرفته است به همین دلیل آرایه ی تشخیص وجود دارد باید بدانیم هر تشخیصی، استعاره است (= استعاره ی مکنیه).

تشبیه ← دل شیفته هم چون پروانه است.

مشبه مشبه به

ایهام تناسب ← «پروانه»، در معنی حشره مورد نظر است. معنی دوم که مورد نظر نبوده، «مجوز و اجازه» است که با واژه ی «کار» تناسب دارد. ضمناً نظر بعضی از دوستان بزرگوار در دپارتمان با گروه ادبیات راه اندیشه بر این است که واژه ی «صبر» نیز ایهام تناسب دارد: ۱- صبر و شکیبایی که مورد نشر است، ۲- گیاهی با صمغ «تلخ» که مورد نظر نیست.

جناس ناقص ← «کار - دار»

۸۴- گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. تشبیه: ج (شکن طَرّه ی هندوی تو (همانند) دام بود)

تشخیص: ه (به خاطر اعطای شخصیت انسانی آب چشم)

تلمیح: د (تلمیح به آیه ی ۷۲ سوره ی احزاب، بنگرید به ک. ادبیات فارسی ۳، صفحه ی ۱۶۰)

مجاز: الف (جام مجازاً یعنی شراب)

کنایه: ب (نقش بر آب زدن)

۸۵- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. در این گزینه جبهه سایی کردن (پیشانی سودن). کنایه است و مصرع دوم نیز تشبیه دارد لیک ایهام هرگز دیده نمی شود.

۸۶- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است.

۸۷- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. کنایه: رخ بر رخ کسی نهادن، نشانه و بنابراین کنایه است از دیدار.

جناس تام: رخ در مصراع نخستین به معنای چهره است و رخ مصراع دوم، مهره‌ی شطرنج است. این راهم باید گفت که میان واژه‌های «ماه و شاه» نیز جناس ناقص اختلافی دیده می‌شود. ایهام: اگر رخ را در مصراع دوم به معنای چهره نیز دریابیم که چندان درست هم نیست، بر این بنیاد، رخ در مصراع دوم دو معنا دارد: ۱- نام مهره‌ای در بازی شطرنج (در این معنا با رخ مصراع نخست، جناس تام می‌سازد که این را گفتیم و گذشت) ۲- چهره

۸۸- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۱ حسن تعلیل را می‌توان یافت، به مصراع دوم این گزینه بنگرید که می‌گوید: به تو نگاه می‌کنم زیرا «آینه‌دار» به نظر می‌رسی (هرچند که در شب، نگرستن آینه شایسته نیست، ولی به تو نگاه می‌کنم که آینه‌دیدار می‌نمایی). مراعات نظیر: نگریدن، نگرم، دیدار، نمایی، آینه

۸۹- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است.

ایهام: ه (قلب: ۱- دل، ۲- دروغ، ناراست)

تلمیح: الف (اشاره به داستان حضرت یوسف)

جناس: ج (بال و بالا جناس ناقص افزایش دارند)

حسن تعلیل: ب (علت به خود پیچیدن نامه گفته‌شده و چنین است: ننگ این مطلب که از من بی‌مقدار یاد کرده‌ای، نامه نوشته‌ای)

کنایه: د (دویدن از پی چیزی)

۹۰- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. تشبیه: لعل لب / کنایه: در مصراع دوم، خورشید خوی کرده (عرق کرده)، نشانه و بنابراین کنایه از آن است که خورشید شرمنده شده / تشخیص: بدان روی که به خورشید شخصیت انسانی داده شده.

۹۱- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است.

ایهام تناسب: د (چنگ به معنای ساز است اما در معنای دیگر با دست مراعات‌النظیر دارد)

حسن تعلیل: ج (مصراع دوم علتی است برای آن چه در مصراع نخست می‌گوید: از آن روی، دلش با چشم تر یک‌رنگ است که «پای اشک خونین در میان است».

اغراق: الف (شمعی که بر سر عرش رسانیده).

حسن آمیزی: ه (از صدای سخن عشق ندیدم «آمیختن دو حسن شنوایی و بینایی».

تناقض: ب (کشت امیدم ز آب سوخت)

۹۲- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است.

۹۳- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. تشبیه: کلاک حافظ (قلم حافظ) به میوه‌ی شکرین نبات تشبیه شده است. کنایه: بچین، مجاز و استعاره‌ی مصرح: باغ

۹۴- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. حسن تعلیل: ج (مصرع نخست، بیان علتی برای مصرع دوم است چنان‌که گفته‌است: به سبب آن‌که چشم تو خون عشاق را ریخت، زلف تو رنگ ماتم گرفت.)
تناقض: ب (جمعیت پریشان ساختن و در معموره ویران ساختن) اما طراح محترم این پرسش توجه نداشته‌اند که هیچ یک از این ترکیب‌ها پارادوکسی کامل نیست زیرا که وحدتِ زمان در آن‌ها دیده نمی‌شود، اول آرامش و جمعیت موجود بوده و بعد سیل آن را به پریشانی و ویرانی بدل کرده است.
ایهام: ه

اسلوب معادله: الف (دلی که آتش شوق داشته باشد با غم میانه‌ای ندارد = آینه‌ی گذاخته با غبار کاری ندارد)
تشخیص: د (گردن جان)

۹۵- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. تشبیه: سیلاب ظلم، تضاد: ظلم، عدل - تشخیص: به خاطر دادن شخصیت انسانی به برف.

۹۶- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. واژه‌ی «روان» در مصراع اول به دو معنی (الف-روح و جان ب- رونده) به کار گرفته است، در نتیجه، «قوت روان» نیز دو مفهوم دارد: الف-غذای روح، در این معنی با مفهوم کنایه‌ی «خون جگر»، یعنی «رنج و آزار بسیار» تناسب دارد. ب- غذای مایع (آبکی!)، در این معنی با مفهوم ظاهری «خون جگر» متناسب است. بنابراین، مصراع اول را به دو صورت می‌توان معنی کرد: الف- اگر چه شب‌هنگام از خون جگرم غذای روحم را می‌دادی (... باعث می‌شدی [خواب و] خوراک نداشته باشم و غذایم خون دلم باشد).

۹۷- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. استعاره: الف- «چرخ» استعاره از «آسمان» و به معنی بخت و روزگار و سرنوشت است، این که چرخ (روزگار) مخاطب واقع شود (کسی به او بگوید «گرد بر آر») و نیز این که بتواند از هستی کسی «گرد بر آورد»، نشان دهنده‌ی تشخیص (جان‌بخشی) و استعاره است.
ب- اضافه‌ی استعاری: دامان نام، نام (آبرو) به انسانی تشبیه شده که امانی دارد.
تشبیه: گرد ننگ: اضافه‌ی تشبیه‌ی (وجه شبه: آلوده کردن)
مشبه به مشبه

جناس: «گر» و «گرد» (جناس ناقص)
کنایه: «گرد بر آوردن از چیزی» کنایه از نابود کردن
و از بین بردن آن

دلیل ردّ دیگر گزینه‌ها: در بیت، آرایه‌های مجاز، ایهام تناسب، تلمیح و متناقض‌نما دیده نمی‌شود.

۹۸- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. «حسن تعلیل» آوردن دلیلی غیر واقعی، اما زیبا و شاعرانه درباره‌ی موضوعی است. در گزینه‌ی (۴) بر خلاف سایر گزینه‌ها، برای یک رویداد یا حالت، دلیل شاعرانه‌ای تراشیده نشده است.
دیگر گزینه‌ها:

(۱) شاعر در این بیت دلیل بر آمدن گل‌ها از خاک را مدفون شدن گل‌اندaman (زیبارویانی که اندامی به لطافت گل دارند) در خاک دانسته است.
(۲) شاعر چهره‌ی معشوق خود را به قرص ماه دوهفته تشبیه کرده و علت غروب کردن آفتاب را آشکار شدن رخسار معشوق می‌داند.

(۳) شاعر دلیل سرخی اشک خود را خجالت‌زدگی و شرمساری اشک به خاطر افشا شدن رازش دانسته است.

۹۹- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. گوهر جان، صدف تن ← تشبیه / گرانجانی ← کنایه /
تناسب: گوهر و صدف، جان و تن، دست و انگشت

۱۰۰- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. بی‌هنری‌های هنر ← متناقض‌نما

۱۰۱- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. دم ← سخن / دوراندیش ← ^{مجاز} کسی که به جدایی فکر می‌کند، عاقبت‌اندیش / ^{ایهام}

دم از ... زدن ← کنایه / تلمیح ← دم مسیحایی حضرت عیسی (ع)

۱۰۲- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. (اضافه‌ی تشبیهی ← مشبّه‌به + - + مشبه)

۱۰۳- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است.

۱۰۴- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در بیتی که اسلوب معادله دارد، به لحاظ ارتباط مستقیم معنایی، می‌توان جای دو مصراع را عوض کرد یا بین آن‌ها علامت تساوی قرار داد.

۱۰۵- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. بیت ۱: کهنه رباط ← ^{استعاره} دنیا / خیمه‌ی انیس مزن ← ^{کنایه} شیفته نگشتن

بیت ۳: صنم ← ^{استعاره} خود / خودشکنی + مصراع دوم ← کنایه

۱۰۶- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی ۱: شاد بودن از غم / آزاد بودن بنده در بند

گزینه‌ی ۲: گل و ریحان بودن خار (دشت محبت)

گزینه‌ی ۳: آسان بودن هزار سختی

۱۰۷- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. تشبیه ← من (مشبه) چو (ادات) غنچه (مشبه‌به) / ^{مجاز} پیاله ← شراب / جامه

پاره کردن ← ^{کنایه} سرمستی، از خود بی‌خود شدن / تشخیص ← پیاله گرفتن (شراب نوشیدن) غنچه

۱۰۸- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. در حقیقت، متناقض‌نمایی- به مفهوم عام آن- در همه‌ی گزینه‌ها محسوس است و گزینه‌ی (۳) را تنها به دلیل وضوح بیش‌تر پارادوکس در آن، انتخاب کردیم. دیگر گزینه‌ها:

(۱) می‌توان استدلال کرد که مردن و زنده شدن، هم زمان نباشند.

(۲) می‌توان گفت قبض و بسط عشق، مصداق‌های متفاوت دارند و این دو پدیده، یکسان دانسته نشده‌اند. این مسئله با توجه به مصراع دوم بیشتر قابل توجیه است چنان که گریه‌ی مینا مصداق «قبض»، و خندیدن ساغر، شاهدی برای «بسط» معرفی شده است.

(۴) «گدایی در میکده» را می‌توان مقدمه‌ای برای «سلطان شدن» دانست. با این تعبیر، گدایی و سلطانی، در یک زمان اتفاق نیفتاده‌اند، بلکه شاعر با استمرار در «گدایی در میکده» به «سلطنت» رسیده است.

۱۰۹- گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. مراعات نظیر: آسمان با مه، ستاره/ استعاره: جیب مه (اضافه ی استعاری)/ تشخیص: آسمان بزاید، ستاره چه کند/ جناس: ره، مه (جناس ناقص اختلافی) «زاییدن آسمان» و «عملکرد ستاره»، هر دو، تعابیری کنایی اند (کنایه از چگونگی سرنوشت)، اما با توجه به دیگر گزینه ها، ناچار باید این کنایه ها از دیدگاه تشخیص هم توجه کرد. آرایه های مورد سؤال در دیگر گزینه ها:

۱) جناس: شمار، شماره (اگرچه «شماره» جزئی از واژه ی مشتق «بی شماره» است، می توان گفت میان شمار و شماره، جناس- به مفهوم گسترده ی آن- برقرار است.)

۲) _____

۳) مراعات نظیر: غنچه، نرگس/ استعاره: نرگس (استعاره از چشم)/ تشخیص: سوزنده بودن و تبسم کردن غنچه، مستی نرگس و کشنده بودن آن.

۱۱۰- گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. در بیت دارای اسلوب معادله، می توان جای دو مصراع را عوض کرد یا بین آن ها علامت تساوی قرار داد (به لحاظ ارتباط مستقیم معنایی)، یعنی هر مصراع در حکم یک دیگر هستند.